

 DE FRYSCHE MARREN	
Ontv.	19 NOV. 2025
Nr.	Ziensw. bestemmingsplan

Cumela Nederland
 Nijverheidsstraat 13
 3861 RJ Nijkerk

 Postbus 1156
 3860 BD Nijkerk
 T (033) 247 49 00
 E info@cumela.nl
 I www.cumela.nl

Gemeente De Fryske Marren
 Team Ruimtelijke ontwikkeling
 Postbus 101
 8500 AC Joure

IBAN 5.1.2f
 KvK 40477842
 BTW 6:230b

Datum : 17 november 2025
 Betreft : **Reactie op ontwerpnota van uitgangspunten wijziging omgevingsplan deelgebied Buitengebied Zuidwest**

Geachte heer/ mevrouw,

U heeft kennisgegeven van de op handen zijnde uitwerking van het omgevingsplan voor een deel van uw gemeente. Hiervoor heeft u een ontwerpnota van uitgangspunten opgesteld, waarop momenteel gereageerd kan worden. Namens de leden van Cumela die in uw gemeente zijn gevestigd maakt Cumela graag van de gelegenheid gebruik om hier op te reageren, mede omdat dit omgevingsplan de basis zal vormen voor het algehele omgevingsplan voor uw gemeente. Verspreid binnen de gemeente De Fryske Marren zijn 15 leden gevestigd met hun bedrijfslocatie in het landelijk gebied.

Wie is Cumela en wat zijn en doen cumelabedrijven?

Cumela Nederland is de brancheorganisatie voor bedrijven in de groen-, grond- en infrasector. Omdat er binnen de bedrijven vaak sprake is van een diversiteit aan werkzaamheden noemen wij de bedrijven cumelabedrijven. De werkzaamheden van deze bedrijven bestaan onder andere uit (agrarisch) loonwerk, grondwerkzaamheden, cultuurtechnische werkzaamheden, infrastructurele projecten, activiteiten met meststoffen, compostering en onderhoud van groenvoorzieningen, natuurgebieden en oppervlaktewater.

Onze leden zijn overwegend met hun bedrijfslocatie gevestigd in het landelijk gebied en daarmee specifiek verbonden aan het landelijk gebied. Ze dragen op diverse vlakken bij aan het beheer, onderhoud en aanleg van de gehele fysieke leefomgeving in uw gemeente.

Brief 20 januari 2025

Op 20 januari 2025 heb ik u een brief toegestuurd naar aanleiding van de gewijzigde omgevingsverordening provincie Fryslân i.r.t. uw omgevingsplan waarin ik de wensen van onze leden en de mogelijkheden die de omgevingsverordening van de provincie biedt reeds kenbaar heb gemaakt, zie bijlage 1. Hetgeen in deze brief staat aangegeven kan hier als ingelast worden beschouwd en is onverminderd noodzakelijk voor de verdere uitwerking van het omgevingsplan. Op 3 februari 2025 heb ik daarop reactie ontvangen van 5.1.2e namens Burgemeester en Wethouders van uw gemeente, zie bijlage 2. Kortweg is de reactie dat u onze brief zult betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan. Alsook om te reageren op komende besluiten voor het omgevingsplan. Met deze reactie geven wij hier invulling aan.

Reactie op nota van uitgangspunten

De provincie heeft met het opnemen van de definitie hulpbedrijf landelijk gebied en de daaraan verbonden ontwikkelingsmogelijkheden onze sector reeds erkend in het landelijk gebied. In uw ontwerpnota van uitgangspunten missen wij deze erkenning. Er zijn tot zover onvoldoende mogelijkheden opgenomen voor onze leden zoals gevraagd in onze brief van 20 januari 2025.

Onze leden zijn met hun bedrijfslocatie overwegend in het landelijk gebied van uw gemeente gevestigd of willen zich daar vestigen. Vanuit de bedrijfslocatie verrichten ze bij klanten een breed scala aan activiteiten. Voor onze leden is van belang dat ze dit kunnen blijven uitoefenen en er toekomstperspectief is op de bedrijfslocatie.

Dit brede scala kan bestaan uit de volgende activiteiten met inzet van machines en materieel (niet uitputtend):

1. (Agrarisch) loonwerk;
2. Grondwerkzaamheden;
3. Cultuurtechnische werkzaamheden;
4. Infrastructurele projecten;
5. Boomverzorging;
6. Biomassa (opslag, afvoer, aanleveren, bewerking);
7. Onderhoud van (openbare) groenvoorzieningen;
8. Onderhoud van oppervlaktewater;
9. Onderhoud van natuurgebieden;
10. Hovenierswerkzaamheden;
11. Mestopslag, mestdistributie en mestaanwending;
12. Be- en verwerken van meststoffen;
13. Compostering;
14. Berm- en slootonderhoud;
15. Transport (als onderdeel van de activiteiten genoemd onder 1 t/m 15).

De bedrijven zijn vaak familiebedrijven die al jarenlang op een locatie gevestigd, verbonden zijn met de directe omgeving en centraal gelegen zijn in hun werkgebied. Verplaatsing naar een bedrijventerrein is veelal niet mogelijk. Vaak is er geen geschikt perceel op een bedrijventerrein beschikbaar. Een gemiddeld cumelabedrijf heeft een bedrijfsoppervlakte nodig van 1,5 ha (Incidenteel komen bedrijven voor met een grotere ruimtebehoefte om vooral een invulling te kunnen geven aan de circulaire economie). Percelen met een dergelijke omvang zijn in beginsel voor de vestiging van een cumelabedrijf niet voorhanden op een (lokaal) bedrijventerrein.

Mocht een bedrijfsperceel van een dergelijke omvang al wel aanwezig zijn op een bedrijventerrein, dan zijn de totale investeringskosten (tussen grofweg de drie tot vijf miljoen euro, vanwege aanschaf industriegrond, oprichting bebouwing, terreininrichting en complete bedrijfsverplaatsing) geenszins in verhouding tot de omzet en het bedrijfseconomisch resultaat van deze cumelabedrijven. En derhalve is een bedrijfsverplaatsing, nog afgezien van het gegeven dat de cumelabedrijven dan 'buiten' het werkgebied gevestigd zijn, niet reëel. Feitelijk betekent dit dat verplaatsing naar een bedrijventerrein in veel gevallen bedrijfseconomisch niet mogelijk is. De bedrijven van onze leden zijn vaak juist goed passend in het landelijk gebied, doordat ze met hun bedrijfslocatie centraal in hun werkgebied gelegen zijn.

Cumelabedrijven onderzoeken bij bestaande en nieuwe bedrijfslocaties steeds de mogelijkheden om de impact op de omgeving te minimaliseren en hun bedrijfsprocessen optimaal in te richten.

De feitelijke activiteiten en de aard van de cumelabedrijven op de bedrijfslocatie, zijn de afgelopen jaren beperkt gewijzigd. De ruimte van het bedrijfsterrein van een cumelabedrijf wordt hoofdzakelijk gebruikt voor:

- Stalling van landbouwmachines, motorrijtuigen met beperkte snelheid, transportvoertuigen, werktuigen, land- en bosbouwmachines en overige hulpmiddelen (zwaar rijdend materieel).
- Onderhoud en reparatie aan eigen materieel.
- Ruimte t.b.v. een strategische werkvoorraad (op-/overslag) van grond- en circulaire stoffen, welke primair vrijkomen bij eigen werkzaamheden en weer lokaal toegepast kunnen worden (hoofdzakelijk groen en grond).
- Voldoende manoeuvreerruimte om veilig te kunnen werken.

Het materieel heeft zich in de afgelopen jaren technisch beter ontwikkeld, is voor specifieke onderdelen diefstal gevoelig en is steeds kapitaalintensiever geworden. Hierdoor is het noodzakelijk om het materieel op het eigen bedrijfsterrein in pandig te stallen en te beschermen tegen weersinvloeden en diefstal. Hiervoor dienen ruime bouw mogelijkheden te worden opgenomen voor bedrijfsgebouwen. Een goothoogte van 5 meter en bouwhoogte van 12 meter is essentieel om het materieel adequaat te kunnen stallen.

De beschikbaarheid van een bedrijfswoning is essentieel in de organisatie van de cumelabedrijven. Door de platte organisatie is een korte lijn tussen directie en uitvoering zowel bedrijfsmatig als economisch van groot belang.

In uw omgevingsvisie streeft u een breed scala aan doelen en ambities na voor de fysieke leefomgeving. Om vrijwel elk doel of ambitie daadwerkelijk tot uitvoering te brengen heeft u en heeft de gehele economie en samenleving in de gemeente onze leden nodig. Zonder de inzet van onze leden blijven ambities en beleidsvoornemens slechts op papier bestaan. Bied hen daarom ook perspectief op hun bedrijfslocatie en neem passende regels hiervoor op in uw omgevingsplan zoals aangegeven in de brief van 20 januari 2025. Wij verzoeken u om hier een specifiek kader voor op te nemen in de nota van uitgangspunten voor hulpbedrijven landelijk gebied en daarmee onze leden te erkennen in het landelijk gebied.

Dat voor de ontwikkeling van een cumelabedrijf een inspanning nodig is voor een goede landschappelijke inpassing begrijpen onze leden en dit kan als voorwaarde worden opgenomen.

Opnemen correcte definitie hulpbedrijf landelijk gebied

In de ontwerpnota is op meerdere plaatsen een definitie opgenomen die verwijst naar onze sector. De definities agrarisch hulpbedrijf, hulpbedrijf agrarisch gebied en hulpbedrijf landelijk gebied komen voor in de nota. Om recht te doen aan de wensen van onze leden en om alle opgaven ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren verzoeken wij u om in de nota en het omgevingsplan 1 definitie voor een hulpbedrijf landelijk gebied aan te houden en de omschrijving exact en volledig over te nemen uit de actuele omgevingsverordening van de provincie zoals aangegeven in de brief van 20 januari 2025.

Kader 18

In kader 18 stelt u dat de gemeente ruime mogelijkheden biedt voor de invulling van vrijkomende agrarische bebouwing, echter verbindt u hier voorwaarden aan die juist die ruime mogelijkheden beperken. U schrijft dat nieuwe activiteiten in beginsel alleen zijn toegestaan in de bestaande bebouwing. En bij sloop van beeldverstorende bebouwing mag ten hoogste 75% van het gesloopte begane vloeroppervlak worden teruggebouwd ten behoeve van de nieuwe activiteit(en). U neemt wel een hulpbedrijf landelijk gebied op als passende activiteit.

Locaties waar een cumelabedrijf zich kan vestigen zijn zeer schaars. Een vrijkomend agrarisch bedrijf kan voor een cumelabedrijf de ideale locatie zijn om zich te vestigen, door de ligging in het werkgebied en vaak weinig belemmerende woningen/objecten in de directe omgeving. Zoals hiervoor aangegeven heeft een cumelabedrijf een gemiddeld bedrijfsperceel nodig van 1,5 ha nodig. Die ruimte is vaak beschikbaar op een voormalig agrarisch bedrijf en niet op een bedrijventerrein. Daarbij is ruimte nodig om op deze locatie bedrijfsgebouwen op te kunnen richten voor stalling van materieel alsmede buitenopslagmogelijkheden voor diverse stoffen. Voormalige agrarische gebouwen zijn vaak oud, te klein en te laag voor het beoogde gebruik door een cumelabedrijf. Als een cumelabedrijf zich op een dergelijke locatie wil vestigen is nieuwbouw vaak zeer wenselijk, waarbij de in deze brief vermelde bouwmogelijkheden noodzakelijk zijn. Ook mogelijkheden voor buitenopslag zijn noodzakelijk voor opslag van een strategische werkvoorraad aan grond- en bouwstoffen en voor een invulling van de circulaire economie.

Wij verzoeken u om kader 18 aan te passen zodat het daadwerkelijk mogelijk wordt om een cumelabedrijf te kunnen vestigen op een voormalige agrarisch bedrijfslocatie met inbegrip van de in deze brief vermelde ontwikkelingsmogelijkheden.

Kader 28

In kader 28 zijn de uitgangspunten voor niet-agrarische bedrijvigheid opgenomen. Zonder een voorgestelde aanpassing van de uitgangspunten, zoals hiervoor in deze brief beschreven, vallen onze leden onder deze categorie. Binnen deze categorie worden bedrijven een uitbreiding tot maximaal 50% van de bestaande vloeroppervlakte onder voorwaarden geboden. In feite treedt hiermee een rechtsongelijkheid op. Een bedrijf met in de basis een kleine hoeveelheid bebouwing kan met 50% slechts zeer beperkt uitbreiden, terwijl een bedrijf met al een veel grotere hoeveelheid bebouwing er met 50% veel meer ruimte bij kan krijgen. In kader 2 dat gericht is op agrarische bedrijven wordt voor ieder agrarisch bedrijf de mogelijkheid geboden om te groeien naar 1,5 of zelfs 3,0 hectare en 10.000 m² aan bebouwing. Hiermee is juist wel een rechtsgelijkheid geregeld voor ieder bedrijf. Zoals reeds aangegeven hebben cumelabedrijven behoefte aan voldoende inpandige stallingsruimte voor hun materieel. Er is binnen uw gemeente momenteel een cumelabedrijf met een plan om een bedrijfsgebouw met dit doel op te richten die niet uitkomt met deze 50% regel, doordat de hoeveelheid bestaande bebouwing zeer gering is. De zeer gewenste uitbreiding kan nu niet plaatsvinden heeft uw gemeente aangegeven.

In de provinciale omgevingsverordening is een bebouwingsnorm niet opgenomen voor een hulpbedrijf landelijk gebied.

Wij verzoeken u voor hulpbedrijf landelijk gebied een apart kader op te nemen in de nota van uitgangspunten en het omgevingsplan met voldoende bebouwings- en uitbreidingsmogelijkheden zoals hiervoor aangeven.

Kleine windmolens

In de brief van 20 januari 2025 is aangegeven dat de provinciale omgevingsverordening ook mogelijkheden biedt voor het oprichten van kleine windmolens bij een hulpbedrijf landelijk gebied. Wij verzoeken u deze mogelijkheid ook op te nemen in de nota van uitgangspunten.

Omgevingsvisie

In uw omgevingsvisie heeft u opgenomen dat u verdere versterking van het landelijk gebied wilt tegengaan en de verstedelijking van landelijk gebied wilt beperken. Wij begrijpen dat u zuinig bent op het landelijk gebied. Echter betekent dit dat onze leden die in het landelijk gebied gevestigd zijn geen toekomstperspectief meer hebben, omdat verplaatsing naar een bedrijventerrein vaak niet mogelijk is. Er is ook opgenomen in de visie dat als er een plan voor uitbreidingen met bebouwing in het landelijk gebied is daarvoor de noodzaak helder moet zijn. Daarvoor gebruikt u de Ladder voor duurzame verstedelijking. Als uit de beschouwing van de Ladder van duurzame verstedelijking blijkt dat de ontwikkeling niet binnen het stedelijke gebied kan plaatsvinden, wat voor vrijwel elk cumelabedrijf danwel hulpbedrijf landelijk gebied geldt, dan moet een ontwikkeling toch mogelijk zijn in het landelijk gebied?

Verzoek

Wij vragen u om cumelabedrijven voldoende ruimte en erkenning te geven in uw omgevingsplan. Dit kan door de bedrijfslocaties van deze bedrijven als "hulpbedrijf landelijk gebied" te definiëren en mogelijkheden voor uitbreiding alsmede het oprichten van kleine windmolens in het omgevingsplan op te nemen, conform de instructieregels uit de provinciale omgevingsverordening en hetgeen beschreven in deze brief.

Wij verzoeken u om de ontwerpnota van uitgangspunten hierop aan te passen.

Voor (inhoudelijke) vragen, toelichting e.d. wordt verzocht u te wenden tot ondergetekende, 5.1.2e

5.1.2e (M: 5.1.2e / E: 5.1.2e @cumela.nl).

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Juridisch adviseur Omgevingsrecht

Bijlagen:

- Brief d.d. 20 januari 2025;
- Reactiemail op deze brief d.d. 3 februari 2025.

Cumela Nederland is een handelsnaam van de Vereniging Cumela Nederland. Statutair gevestigd aan de Nijverheidsstraat 13 in Nijkerk en ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 40477842.

Brancheorganisatie voor
groen, grond en infra

Cumela Nederland

Nijverheidsstraat 13
3861 RJ Nijkerk

Postbus 1156
3860 BD Nijkerk

T (033) 247 49 00
E info@cumela.nl
I www.cumela.nl

IBAN 5.1.2f

KvK 40477842

BTW 6:230b

Gemeente De Fryske Marren
T.a.v. het college van B en W en de gemeenteraad
Postbus 101
8500 AC Joure

Datum : 20 januari 2025
Betreft : **Gewijzigde omgevingsverordening provincie Fryslân i.r.t. uw omgevingsplan**

Geacht college van Burgemeester en Wethouders en geachte gemeenteraad,

De Omgevingswet is bijna een jaar in werking en mogelijk bent u al bezig met het opstellen van een nieuw omgevingsplan. Vorig jaar heeft de provincie Fryslân haar omgevingsverordening gewijzigd, met nieuwe regels voor hulpbedrijven in het landelijk gebied. Graag wijzen wij u op deze regels ter voorbereiding op uw omgevingsplan.

Wie is Cumela en wat zijn en doen cumelabedrijven?

Cumela Nederland is de brancheorganisatie voor bedrijven in de groen-, grond- en infrasector. Omdat er binnen de bedrijven vaak sprake is van een diversiteit aan werkzaamheden noemen wij de bedrijven cumelabedrijven. De werkzaamheden van deze bedrijven bestaan onder andere uit (agrarisch) loonwerk, grondwerkzaamheden, cultuurtechnische werkzaamheden, infrastructurele projecten, activiteiten met meststoffen, compostering en onderhoud van groenvoorzieningen, natuurgebieden en oppervlaktewater.

Uitdagingen

Cumelabedrijven ervaren drie belangrijke knelpunten:

1. **Onzekere erkenning in het landelijk gebied:** De sector valt niet binnen bestaande beleidsmatige categorieën, zoals agrarisch of industrieel.
2. **Ruimtelijke beperkingen:** Vergunningstrajecten zijn complex en duur, met onvoldoende aandacht voor de specifieke behoeften van cumelabedrijven.
3. **Financiële druk:** Hoge kosten voor uitbreidingen en verduurzaming maken noodzakelijke investeringen moeilijk haalbaar.

Cumelabedrijven zijn overwegend gevestigd in het landelijk gebied. Deze bedrijven spelen op enige wijze een rol in het aanleggen, onderhouden en beheren van de gehele fysieke leefomgeving van uw gemeente. Het is derhalve essentieel dat deze bedrijven centraal in het werkgebied zijn gelegen met de bedrijfslocatie en daar perspectief hebben. Ze dragen lokaal bij aan een gezonde economie en bevorderen de sociale cohesie op het platteland. De ontwikkeling van deze bedrijven is essentieel voor hun voortbestaan en kan tegelijkertijd helpen de druk op bedrijventerreinen te verlichten. Bovendien maken ze vaak gebruik van lokale grondstoffen, die op innovatieve wijze worden hergebruikt, wat de circulaire economie ten goede komt. Het verplaatsen van deze bedrijven naar een bedrijventerrein

brengt veel beperkingen met zich mee en is vaak financieel niet haalbaar door de hoge investeringen. Bovendien worden de afstanden naar uit te voeren werk groter, wat leidt tot lagere efficiëntie en hogere kosten. Het is belangrijk om deze bedrijven in het landelijk gebied te erkennen en mogelijkheden te creëren voor het ontwikkelen en uitbreiden van de bedrijfslocaties. Ook moet het mogelijk zijn om nieuwe bedrijven in het landelijk gebied te vestigen. Dit kan worden bereikt door dergelijke bedrijven aan te wijzen als 'hulpbedrijf landelijk gebied' en passende ontwikkelingsmogelijkheden te bieden.

Omgevingsverordening provincie Fryslân

De provincie Fryslân heeft onze sector inmiddels erkend en hiervoor de definitie van "hulpbedrijf landelijk gebied" toegevoegd aan haar omgevingsverordening, met bijbehorende regels voor uitbreiding van deze bedrijfslocaties. Dit biedt kansen voor onze leden om verder bij te dragen aan maatschappelijke opgaven zoals biodiversiteit, energietransitie, circulaire economie en werkgelegenheid.

Een hulpbedrijf landelijk gebied is in de omgevingsverordening als volgt gedefinieerd:

Een bedrijf dat naar de aard van zijn activiteiten in overwegende mate gebonden is aan het landelijk gebied of waarvan de activiteiten in overwegende mate zijn gericht op het landelijke gebied, waarbij sprake kan zijn van de volgende activiteiten of combinatie van activiteiten: veehandel of veetransport, verhuurbedrijven voor landbouwwerktuigen, KI-stations, grootveeklinieken, landbouwmechanisatiebedrijven die niet verkoop als hoofdactiviteit hebben, mestopslag- en mesthandelbedrijven, het houden of verzorgen van dieren, grondverzet, aanleg en beheer van natuurgebieden of landschappelijke waarden, aanleg en onderhoud van openbare groenvoorzieningen, aanleg en onderhoud oppervlaktewateren dan wel daarmee vergelijkbare aan het landelijk gebied gerelateerde activiteiten.

Daarbij is in de instructieregels opgenomen dat het bouwperceel van een hulpbedrijf landelijk gebied met maximaal 50 procent kan worden uitgebreid ten opzichte van het bestaande bouwperceel. Meewerken aan een groter perceel kan mits de ontwikkeling een bijdrage levert aan andere opgaven en ambities van de provincie, zoals herstel van biodiversiteit, energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, werkgelegenheid of landschapsversterking.

Ook is in de instructieregels opgenomen dat het mogelijk is om bij een hulpbedrijf landelijk gebied drie kleine windmolens op te richten. Steeds meer leden van Cumela willen in hun eigen energievoorziening voorzien en een bijdrage leveren aan de energietransitie.

Verzoek

Wij vragen u om cumelabedrijven voldoende ruimte en erkenning te geven in uw omgevingsplan. Dit kan door de bedrijfslocaties van deze bedrijven als “hulpbedrijf landelijk gebied” te definiëren en mogelijkheden voor uitbreiding alsmede het oprichten van kleine windmolens in het omgevingsplan op te nemen, conform de instructieregels uit de provinciale omgevingsverordening.

Wij verzoeken u deze brief te betrekken bij het opstellen van en de besluitvorming over het omgevingsplan.

Voor (inhoudelijke) vragen, toelichting e.d. wordt verzocht u te wenden tot ondergetekende, 5.1.2e

5.1.2e (M: 5.1.2e / E: 5.1.2e@cumela.nl).

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

Juridisch adviseur Omgevingsrecht

Cumela Nederland is een handelsnaam van de Vereniging Cumela Nederland. Statutair gevestigd aan de Nijverheidsstraat 13 in Nijkerk en ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 40477842.

Van: 5.1.2e <5.1.2e@defryskemarren.nl>
Verzonden: maandag 3 februari 2025 10:27
Aan: Cumela Info; 5.1.2e
Onderwerp: Brief gewijzigde provinciale omgevingsverordening

Geachte 5.1.2e,

Wij ontvingen op 21 januari 2025 uw brief over de gewijzigde omgevingsverordening van de provincie Fryslan. Uw brief is bij ons geregistreerd onder het zaaknummer Z.825591.

In de brief wijst u ons op de nieuwe regels voor hulpbedrijven in het Landelijk Gebied. Volgens u is het belangrijk om deze bedrijven in het landelijk gebied te erkennen en mogelijkheden te creëren voor het ontwikkelen en uitbreiden van de bedrijfslocaties. Ook moet het mogelijk zijn om nieuwe bedrijven in het landelijk gebied te vestigen. Dit kan worden bereikt door dergelijke bedrijven aan te wijzen als 'hulpbedrijf landelijk gebied' en passende ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. U vraagt ons dergelijke bedrijven voldoende ruimte en erkenning te geven in ons omgevingsplan. Dit kan door de bedrijfslocaties van deze bedrijven als "hulpbedrijf landelijk gebied" te definiëren en mogelijkheden voor uitbreiding alsmede het oprichten van kleine windmolens in het omgevingsplan op te nemen, conform de instructieregels uit de provinciale omgevingsverordening. Verder verzoekt u ons de brief te betrekken bij het opstellen van en de besluitvorming over het omgevingsplan.

Met deze e-mail reageer ik namens het college van burgemeester en wethouders op uw brief.

Wijzigingsbesluit deelgebied Buitengebied Zuidwest

Ook de gemeente De Fryske Marren staat voor de opgave om in 2032 een gemeentedekkend omgevingsplan nieuwe stijl te hebben. Wij bouwen het omgevingsplan in beginsel per gebied op. Daarvoor stelde het college op 16 juni 2020 een Plan van Aanpak vast. In 2024 is dat geactualiseerd. In het Plan van Aanpak staat dat we starten met wijzigingsbesluiten voor een nieuwbouwwijk en voor het buitengebied Zuidwest. Dat laatste wijzigingsbesluit is gezien de inhoud van uw brief voor u van belang. Het werkingsgebied van buitengebied Zuidwest bestaat uit het buitengebied van de voormalige gemeente Gaasterlân-Sleat. De begrenzing van het gebied is (globaal) op onderstaande afbeelding weergegeven. Het betreft niet ons hele buitengebied. We hebben nog twee delen buitengebied, namelijk de buitengebieden van de voormalige gemeente Lemsterland en Skarsterlân. Deze gebieden pakken we in een latere fase op.

Ambtelijk zijn we het wijzigingsbesluit voor het buitengebied Zuidwest aan het voorbereiden. We starten naar alle waarschijnlijkheid in het najaar 2025 het participatietraject voor dit besluit. Het staat nog niet vast hoe we dit gaan doen. Indien uw organisatie wil aanhaken in dit traject, dan adviseren wij u om onze communicatiekanalen in de gaten te houden.

We bedanken u in ieder geval voor het toesturen van de brief. Het is namelijk voor ons in het kader van een zorgvuldige besluitvorming van belang om alle relevante belangen in beeld te hebben. Uw brief draagt daaraan bij. Wij zullen uw brief daarom ook betrekken bij het opstellen van het omgevingsplan.

Heeft u naar aanleiding van deze mail nog vragen, dan kunt u mij mailen of bellen. Telefonisch ben ik bereikbaar op nummer 5.1.2e.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Beleidsmedewerker ruimtelijke ontwikkeling

Bel: 5.1.2e

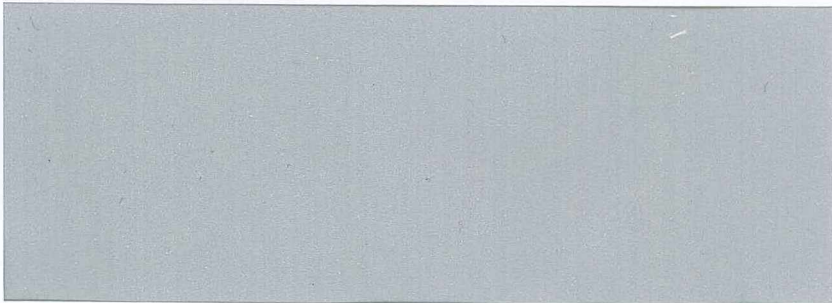
Werkdagen: maandag, dinsdag, woensdag en donderdag

Proclaimer

Ik heb er alles aan gedaan om in deze e-mail zo actueel, juist en volledig mogelijk te zijn. Komt u toch iets tegen dat verouderd is/niet correct, laat het mij dan weten. Aan deze e-mail kunnen geen rechten worden ontleend. Het bericht bevat mogelijk vertrouwelijke informatie en het is dan ook niet toegestaan om de informatie verder te verspreiden of openbaar te maken. Als deze e-mail u bij vergissing bereikt, stel dan de afzender hiervan op de hoogte en verwijder het bericht.

Brancheorganisatie voor
groen, grond en infra

R AANGETEKENDE BRIEF

Frankering betaald
afz.: 3860BD, 1156

D

PostNL

17-11-2025 16:53

NL

3SXASC8744167

8500AC 101

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 5, 8, 9, 10
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub f	De bescherming van andere dan in het eerste lid, onderdeel c, genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens	1, 6
Burgerlijk wetboek 6	Art. 6:230b BW	Dit gegeven hoeft volgens art. 6:230b BW alleen verstrekt te worden aan de afnemer van de verleende diensten.	1, 6

DE FRYSCHE MARREN	
Ontv.	29 DEC. 2025
Nr.	Zuidw Bestemmings plan

Makelaardij Bijstra B.V.
Gaestdyk 49, 8522 MZ Tjerkgaast
+31 (0)514 531 958
info@bijstra.nl

Team ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente De Fryske Marren
Postbus 101
8500 AC JOURE

Tjerkgaast, 22 december 2025

Onderwerp: reactie op ontwerpnota uitgangspunten Omgevingsplan Buitengebied Zuidwest

Geachte heer/mevrouw,

In het omgevingsplan wordt bij de bestemming **wonen en wonen voormalige boerderij** ruimte gegeven voor het realiseren van een minicamping.

Alhoewel dit mooi is voor de recreatie in dit gebied wordt er te weinig bij stilgestaan wat voor gevolgen dit heeft voor naastgelegen burens en wat voor impact dit heeft voor de privacy en het leefgenot. Daarnaast zal het toenemen van geluidsoverlast een grote rol spelen bij de burens gezien het wonen in het buitengebied vaak een bewuste keuze is om in de rust te wonen.

Tevens zal het parkeren en toenemen van autoverkeer overlast veroorzaken gezien er in het algemeen weinig openbare parkeermogelijkheden zijn en dan in de berm geparkeerd wordt met alle gevolge van dien.

Alhoewel wij niet tegen minicampings zijn, zullen er mijns inziens wat voorwaarden zwaarder moeten worden ingezet om te borgen om overlast en klachten en bezwaren van burens te minimaliseren.

Parkeren

Er wordt in het concept niet gesproken over parkeren en toename autoverkeer, het lijkt mij een goede aanvulling te beschrijven dat dit op eigen terrein moet gebeuren.

Sanitair gebouw

Er wordt mogelijk gemaakt in het concept dat er een sanitair gebouw mag komen van max 50m², echter is er niets beschreven over de locatie hiervan. Aangezien een sanitair gebouw wel degelijk overlast bezorgt qua geur en geluid(douchen/afwassen) lijkt het mij zinvol hiervan ook een minimale afstand te beschrijven vanaf de erfgrs en dichtstbijzijnde woning en daarnaast op het kampeerterrein te plaatsen.

KvK Nr. 68843194
BTW Nr. NL857615014B01

IBAN NL29 INGB 0677 7524 66
BIC INGBNL2A

Bezoek onze website:
www.bijstra.nl

Wa Oars

Omschrijving terrein

Er wordt in het concept gesproken van een minimaal perceel van 5.000m² voor het toestaan van een minicamping. Maar de definitie van het perceel is niet nader omschreven en voor vele interpretaties vatbaar. Betreft dit het kampeerterrein of het kadastrale perceel waar de woning ook op staat en mogen dit dan ook twee kadastrale nummers zijn? Aangezien sommige woningen op twee kadastrale nummers staan. Daarnaast wat doen we als er bijvoorbeeld 4.000m² grond aan de voorzijde van de woning is en 1.000m² aan de achterzijde, waar de aanvrager de minicamping wil realiseren.

Het zou duidelijker zijn om de minimale oppervlakte (bijvoorbeeld 5.000m²) welke overblijft na de verplichte afstanden waarop de minicamping moet worden gerealiseerd te noemen. Tevens te beschrijven dat op deze minimale oppervlakte ook de parkeerplaatsen en sanitair gebouw gerealiseerd moet worden.

Afstanden

Aangezien de meeste minicampings in het buitengebied zullen liggen is de ligging hiervan in open terrein waar geluid heel ver draagt. Er wordt in het concept gesproken over een minimale afstand van 50 meter van de dichtstbijzijnde woning bij een minicamping met max. 15 plaatsen, echter wordt hier niet genoeg rekening gehouden met de naastgelegen burens. In de praktijk liggen alle huizen niet op dezelfde lijn en in de meeste gevallen hebben de meeste huizen de tuin aan de achterzijde. In de praktijk komt het er dan op neer dat er wel een afstand is van 50 meter, maar de camping nog steeds op de erfgrans gesitueerd kan worden. Er is dan volledig zicht vanaf de minicamping op de tuin en huis van de burens wat de privacy van de burens behoorlijk schendt, overigens is hier ook jurisprudentie van dat vergunningen hierom teruggedraaid zijn.

Om dit beter te borgen kan er net als bij de uitbreiding naar 25 plaatsen zowel een minimale afstand van erfgrans als een minimale afstand van de dichtstbijzijnde woning worden opgenomen.

Cumulatie activiteiten

Bij bestemming wonen voormalige boerderij zijn er nog meer recreatieve mogelijkheden zoals theetuin, recreatieappartementen, minicamping etc. Het is dus mogelijk om al deze activiteiten gezamenlijk uit te voeren, echter gelden nog steeds dezelfde afstanden en regels terwijl dit veel meer overlast met zich meebrengt. Het zou misschien beter zijn hier de minimale afstanden te vergroten, grotere minimale perceeloppervlakte te eisen of het limiteren van activiteiten. De hoofdbestemming is wonen en je kunt je afvragen als je een minicamping hebt met theetuin en drietal appartementen of het dan nog wel ondergeschikt is aan wonen.

Mobiele kampeermiddelen

Bij de vorige bestemmingsplannen zijn campers uitgesloten van deze groep, ik lees hier in dit concept niets van terug.

Heeft u vragen over onze bedenkingen/voorstellen dan kunt u gerust contact met ons opnemen.

Met vriendelijk groet,

5.1.2e

5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	2

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

Dorpsbelang BMR (Bakhuizen, Mirns en Rijs)

E-mailadres

5.1.2e @hetnet.nl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Recreatie en Toerisme
- Cultureel Erfgoed
- Energietransitie

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Een groepje burgers van Mirns en Rijs hebben toch even bijelkaar gezeten en dan gaat het vooral over Mirns.

Gisteren hebben we wat aanpassingen aangebracht en deze zullen vanavond worden verstuurd.

Ik weet zo even niet hoe ik het hier in moet zetten, daarom verstuur ik het vanavond via mijn eigen mailadres namens Plaatsbelang BMR. Zij zullen de mail ook via het secretariaat versturen via de mail als dat voor de 1 januari nog lukt.

We hebben 5 onderdelen. Waarvan ook elk onderdeel 1 persoon aanwezig is. Een boer, een campinghouder, een cultureel erfgoed behouder, de burger/ bewoners over wonen en energietransitie. Ik zit erbij vanuit het dorpsbelang BMR.

Hopelijk komt de mail nog optijd aan. En fijn dat jullie ons de kans hebben gegeven om mee te denken.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Plaatselijkebelang BMR

5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Opmerkingen bij de ‘Ontwerpnota van uitgangspunten wijziging omgevingsplan deelgebied Buitengebied Zuidwest’

Hjirbij de opmerkingen fan *Doarpsbelang BMR* (Bakhuizen, Murns & Riis) bij de ‘Ontwerpnota van uitgangspunten wijziging omgevingsplan deelgebied Buitengebied Zuidwest’.

Nammejouwing

Wij kinne ‘Buitengebied Zuidwest’ as Gaasterlân-Sleat, sa’t ek al yn de ynformaasjebijienkomst yn Ealahuzen sein waard. Wij soenen it dan ek hiel fijn fine at dit plan sa neamd waard.

Minicampings en oare nevenaktiviteiten (kader 17, 20 & 31)

Yn kader 17 wurde bij rechte, dus sûnder fergunning nevenaktiviteiten bij agraryske bedriuwen tastien. Bijgelyks soarchfunksjes, berop oan hûs, hannel, leanbedriuw, deirekreaasje, stalling, B&B en lytsskalich kampearen.

Yn kader 20 wurde in tal fan dy nevenaktiviteiten ek bij rechte tastien oan huzen op in perseel fan minimaal 5000 meter. Bijgelyks berop oan hûs, B&B, lytsskalich kampearen.

Yn kader 31 wurdt it lytsskalich kampearen ek noch bij rechte tastien oan bedriuwen mei in lytsskalige rekreative foarsjenning, in horekabedriuw of oare bedriuwen mei in net-agraryske bedriuwaktiviteit.

Wij begripe en steane achter it stribjen om boeren mear mooglikheden foar duorsume fertsjinsten te jaan, no’t de gongbere bedriuwsfiering yn ‘e knipe sit.

We begripe en steane ek achter it stribjen om oare besteande bedriuwen wat romte foar nevenaktiviteiten te jaan.

It stribjen om dy romte ek oan ynwenners mei grutte perselen te jaan, dat stypje wij net.

Mar troch bij rjochte op in grut tal lokaasjes in hiel soad aktiviteiten ta te stean sûnder al te folle mitsen ûntsteane der neffens ús in tal net winske gefolgen.

Bijgelyks yn Murns soenen mei de besteande betingsten maklik in stik as wat nije minicampings mooglik wêze. Mei de nije soarchfunksjes, detailhannel, leanbedriuwen, deirekreaasje en B&B’s dêr noch bij, krijt ús doarp in totaal oare útstrieling. En de leefberens fan de bewenners sakket yngripend.

Dêrom bringe wij de folgjende beswieren ûnder jimme oandacht.

1. Ferrommeling

Dit belied liedt ta ferrommeling op de besteande kavels en dus ferrommeling fan it gea. Us lânskip wurdt yn de omjouwingsfisy sa beskreaun: *Het 'Weidelandschap stuwwal en essen' kenmerkt zich door open landschap met bospercelen.* En dat iepene karakter, dat wol de gemeente en dat fine wij ek, dat moat behâlden bliuwe.

It is ek yn striid mei:

- de doelstelling fan de provinsje op pagina 9: *Karakteristieken van het landschap zijn beleefbaar.*

- de doelstelling yn de omjouwingsfyzje fan ús gemeente: *Bij afweging voor locatiekeuze voor nieuwe verblijfsrecreatie of grote uitbreidingen van bestaande locaties zijn landschap, cultuurhistorie en leefbaarheid leidend.* Us tinkt dat soks likegoed foar lytsere útwreidingen jildt.

- kader 36, de landschappelijke kwaliteit: *De landschappelijke en natuurwaarden vormen de basis voor plannen en voor het gebruik.*

2. Ferkommersjalisearring

De tastiene taname fan al dizze aktiviteiten liedt ta in oare útstrieling fan ús bûtengebiet.

De útstrieling fan Gaasterlân is no lanlik, in ôfwikseling fan lânbou en natoer (útsein bepaalde rekreative konsintraasjes bijgelyks de as Riis-Aldemardum, dy't jierrenlang it sintrum foar toeristyske foarsjenningen wie).

De útstrieling wurdt dan kommersjeel. Dit wolle wij as bewenners net, mar ek de toeristen, ús gasten, dy't wij hjir graach hawwe (natoerleafhawwers) sitte hjir net om te springen.

It is ek yn striid mei deselde boppeneamde doelstellingen fan provinsje en gemeente.

3. Konkurrinsje foar besteande bedriuwen

De bedriuwen dy't no har bestean tankje oan dit soarte aktiviteiten krije tefolle konkurrinsje.

Bijgelyks ús hotels en de besteande campings ha no al lêst fan de konkurrinsje fan nije B&B's en de minicampings. It komt op dit stuit mar in pear kear per jier foar dat der net genôch sliepplakken yn Gaasterlân binne. Nammentlik mei Himelfeart, Pinkster en de Boufak. Dat binne benammen ek de dagen dat de besteande bedriuwen har winst helje moatte. At der mear lytse B&B's en campings bijkomme is dat de nekslach foar de besteande hotels en campings.

4. Bioferskaat rint tebek

Mar wat no at hjir om de 500 meter in wierskynlik ferljochte camping komt, wat dat foar it bioferskaat betsjut lit him riede. Dat is fansels net de bedoeling, mar de romte dêrfoar is der no.

- Konkreet even in skets wat wij bij de Murnserdyk belibje. Sawol de dassen as de reeën ha de gewoante fan de bosk oer te stekken nei it strân en de reidfjilden achter it klif. Dan rinne se in ein bij de mar lâns en geane troch ien fan ús achtertunen wer werom nei it heech. De reeën dogge dat fanôf de neimiddei, de dassen binne nachts op stap. Uteraard binne dat mar in pear fan de bisten dy't hjir wenje of komme, neam de hazzen, de foksen, de murden, de mûzen, de stikelbarchjes, en alles wat lytser is.

It is yn striid mei:

- De provinsjale doelstelling 'Fryslân fersterkt de biodiversiteit', mei as spesifyk doel: *Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld bij uitbreiding van agrarische bedrijven, stellen we ook voorwaarden ten aanzien van biodiversiteit.*
- De gemeentlike doelstelling: *We werken aan herstel van de biodiversiteit.* Dat is dus sels mear as it besteande behâlde. Hjir ek wer ynterne stridichheid mei kader 36, dêr't de natuurwaarden as basis neamd wurde. |
- It útfieringsprogram Recreatie en Toerisme, dêr stiet op pag 7: *De ontwikkeling van toerisme en recreatie gebeurt dan ook op een duurzame manier, waarbij aandacht is voor de omgeving en leefbaarheid.'*

Minicampings

Op p. 56 van de uitgangspunten staat het volgende over minicampings:

In onze Omgevingsvisie staat dat we de verstedelijking van het landelijk gebied willen beperken. Daarom koppelen we nieuwe functies aan bestaande bebouwing. We willen het toeristisch seizoen verlengen en de kwaliteitstoerist aantrekken. Er is alleen ruimte voor nieuwe verblijfsrecreatie als deze een duidelijke meerwaarde heeft voor de leefbaarheid in het gebied.

- Als de doelstelling is om het 'toeristisch seizoen [te] verlengen', dan heb je niets aan campings die alleen in de periode april-oktober open zijn.
- Een definitie van 'kwaliteitstoerist' ontbreekt in het stuk. Welke groep wordt daarmee bedoeld? Treffen we die wel aan op de minicamping?
- 'Stand van de Leisure (ABN/AMRO, mei 2025)' constateert dat de groei in het kamperen vooral zit in de toename van het aantal campers, het luxe kamperen en de verlenging van het seizoen. Het uitbreiden van het aantal minicampings zal

ons inziens minimaal bijdragen aan de groei van het toerisme. Het gaat immers bij minicampings niet om luxe kamperen en er is geen sprake van verlenging van het seizoen. Daar komt bij dat zelfs de spectaculaire groei in het seizoen 2024-2025 met 15.000 extra campers en caravans (BOVAG, april 2025) slechts een stijging van 6 campers en caravans per camping betekent wanneer je dit aantal omslaat naar de 2490 campings in Nederland (CBS). Dat terwijl het aantal overnachtingen in 2024 over de hele linie met 7% is gedaald!

Stel dat je het aantal campings uitbreidt, heeft dat vooral een negatief effect op de bestaande campings, zie pagina 2 ‘konkurrinsje foar besteande bedriuwen’.

- Hoewel leefbaarheid een rekbaar begrip is, voegt nieuwe verblijfsrecreatie voor de overgrote meerderheid van de bewoners niets aan toe aan de ‘leefbaarheid in het gebied’. Het is voor de overgrote meerderheid juist precies andersom door de verrommeling van het landschap. Vooral de opvallende witte campers vormen een storend element in het open landschap.
- Het is onduidelijk hoe wordt voorzien in de benodigde gemeenschappelijke infrastructuur voor de nieuwe minicampings (verbreding en aanpassing wegen, stortmogelijkheden voor campers op minicampings zonder sanitair, verlichting, bebording, enz.).

Kortom, het uitbreiden van het aantal minicampings draagt niet bij aan de beoogde doelen op het beleidsterrein toerisme en gaat ten koste van bestaande ondernemingen en de leefbaarheid in het gebied.

Om toch meer kampeerplaatsen aan toeristen te bieden, zijn wij er voor om 35 plaatsen toe te staan bij de bestaande minicampings.

Eerder was er trouwens een quotum-regeling voor het aantal plaatsen op minicampings. In het Bestemmingsplan Buitengebied 2004 was dat maximaal 375. Bovendien was de afstand naar de burens toen 75 meter, het voorstel is nu 50. Een quotum voor het aantal plaatsen, dat is wel het minste. Daarbij nog graag een quotum voor het aantal minicampings.

Misschien ook goed om te vermelden in dit kader is dat de gemeente Gaasterlân-Sleat in de Herziening Bestemmingsplan Buitengebied van 22 december 2004 stelt: *‘De gemeente is het met de provincie eens dat voorkomen moet worden dat kampeerterreinen kunnen worden gerealiseerd bij burgerwoningen’*. Een uitzondering gold destijds alleen voor ‘boerenerven en landhuizen’. Met dat laatste werden nadrukkelijk geen ‘huizen op het land’ bedoeld, maar huizen van het kaliber Riniastate in Aldemardum. Dat is sa troch de bestjoersrjochter fêststeld.

Gearfetting fan de opmerkingen bij Kader 17, 20 en 31

Sa’t wij ynbrocht ha bij de Omjouwingsfisy: duorsumens en herstel biodiversiteit binne foar ús in wichtich útgongspunt bij alle ûndernimmen. En fierder seinen wij doe ek al en no noch:

- Wij binne der foar dat de **besteande bedriuwen** útwreidingsmooglikheden krije.
- We binne der **net** foar dat op allerhande perselen nije bedriuwichheid mooglik wurdt **sûnder fergunning**.

Op dit stuit binne fergunningen ek foar lytsere oanpassingen djoer. En it freget in soad tiid en muoite. It soe hiel fijn wêze at it yn syn algemienens flugger en goedkeaper koe. Soe dêrneist bijgelyks ek tocht wurde kinne oan in koart trajekt foar minsken dy't oantoane kinne dat se har buorlju en oare belanghawwenden ynformearre ha en dat dy akkoart binne mei har plannen?

Woningen op voormalig agrarisch bouwperceel (kader 25)

In de uitgangspunten staat:

Er mogen maximaal vijf nieuwe woningen extra op een voormalig agrarisch bouwperceel worden gebouwd (...).

Het is niet ondenkbeeldig dat veel kleinere boeren de komende jaren zullen overgaan tot bedrijfsbeëindiging vanwege de stikstofproblematiek en de schaalvergroting in de landbouw. Wanneer er in een kleinere kern meerdere boeren bij elkaar zitten, dan kan het bouwen van extra woningen op de betreffende percelen - na afbraak van de bedrijfsgebouwen - tot een ongewenste situatie leiden. Er zou in zo'n geval een complete nieuwbouwwijk in het buitengebied kunnen ontstaan. Dit is in alle opzichten strijdig met de andere uitgangspunten voor dit omgevingsplan. Dit potentieel zou mogelijks zelfs projectontwikkelaars kunnen aantrekken die boeren uitkopen, vervolgens de bedrijven beëindigen, de gebouwen slopen en nieuwe woningen bouwen. Uitwassen die naar onze mening op voorhand voorkomen zouden moeten worden.

Archeologie (kader 32)

In de uitgangspunten wordt het volgende gesteld met betrekking tot het archeologisch erfgoed:

Conform het verdrag van Malta streven we ernaar om de risico's op het verlies van betekenisvol archeologisch erfgoed te beperken. Uitgangspunt is dat ontwikkelingen mogelijk zijn met respect voor mogelijke archeologische waarden. In gebieden met een hoge archeologische waarde is ontwikkeling slechts toegestaan als duidelijk is dat uitvoering van de werkzaamheden niet leidt tot verstoring van archeologisch materiaal en/of dat archeologisch materiaal veilig is gesteld. We wegen de kans op het vinden van betekenisvol archeologisch materiaal af tegen de belangen van de eigenaar, gebruiker en initiatiefnemer. Daarbij kijken we ook naar de schaal van de ingreep, het potentiële effect, in relatie tot de kosten (kosten in relatie tot de investering).

Het Verdrag van Malta is verwerkt in de Wet op de archeologische monumentenzorg. Dit is een wet waar ook de gemeente DFM zich aan moet houden, dat is dus geen 'streven' zoals in de eerste zin wordt gesteld. De laatste twee zinnen bieden zelfs dermate veel escape-mogelijkheden dat de indruk ontstaat dat gemeente de Wet op de archeologische monumentenzorg niet serieus neemt. Wij vinden de cultuurhistorie net als de gemeente een belangrijk fundament voor onze samenleving, en verzoeken de gemeente met betrekking tot het archeologische erfgoed vast te leggen dat de betreffende wet het uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid vormt.

Kultuerhistoarje (kader 33)

It liket ús dat just keunst en kultuer, troch de provinsje neamd as mooglike nije funksjes dy't goed yn de lanlike omjouwing passe, prima yn it 'bij rechte' stik (fergunningfrij) opnommen wurde kinne. Ek al as stimulâns. Behâld fan Frysk erfgoed is bijgelyks in doelstelling fan Provinsje en Gemeente. Tientoanstellingen, edukative rûtes, ensafuorthinne, dat liket dochs probleemleas as nevenaktiviteit yn in bijgebou of skuorre plakfine te kinnen.

We binne it lykas earder sein, hielendal iens mei it beskermjen fan ús kultuerhistoaryske wearden. Dêrom wize wij hjir op ús taal, in hiele wichtige pylder fan ús kultuer en kultuerhistoarje.

Provinsje en gemeente wolle wurkje oan it sichtber meitsjen fan de Fryske taal yn de iepenbiere romte. Dat is ûnder oaren op ynformaasjebuorden maklik en effektyf te realisearjen.

We wize yn dit ferbân ek noch mar ris even op in bekende Bakhúster: Master Twerda. Hij hat hûnderten stikjes skreaun oer nijsgjirrichheden fan ús omjouwing, dy't sa bij dy plakken pleatst wurde kinne.

Yn Gaasterlân wurdt in hiel eigen fariant fan it Frysk brûkt. It is in âldere fariant fan it Frysk, mei't de brekking yn Gaasterlân net yngong fûn hat, wierskynlik fanwegen de isolearre lizzing tusken de marren en de see. It is de muoite wurdich dêr omtinken oan te jaan. Omtinken foar de kultuerhistoarje giet yn de mande mei buorden dy't fertelle oer it moais dat te sjen is. Dat soe goed yn it Gaasterlânsk kinne.

Duorsumens & Enerzjy (kader 38 o/m 40)

It belied fan wyn- en sinne-enerzjy wurdt faak keppele oan it brûken fan enerzjy op it eigen perseel: net mear enerzjy opwekke as at je sels brûke.

Wij as plattelânsbewenners binne lang rjochte west op selsredsumens. Mar ek wij binne ûnderwilens totaal ôfhinklik wurden fan enerzjy dy't ús troch oaren levere wurdt. It beskikber wêzen dêrfan is net mear fanselssprekkend, dat hearre wij bijgelyks fan ús regear.

Dy selsredsumens, dy ûnôfhinklikens, dy wolle wij graach werom yn dizze ûnwisse tiden. We wolle leaver net mear yn de tange fan grutte, soms bûtenlânske, bedriuwen sitte. Boppedat, at ús omjouwing al fersmoarge wurde moat troch grutte wynmûnen of elektrisiteitsmasten of sânwinynstallaasjes, dan liket it ús fanselssprekkend dat it jild dat dêroan fertsjinne wurdt yn de regio bedarret dy't ek de fersmoarging krijt.

Dêrom, wij binne foar in belied dat doarpen of buorskippen de romte jout om mei inoar eigen enerzjy op te wekken. Om mei inoar as bewenners en bedriuwen besjen te kinnen oft en hoe't se har enerzjyferlet as mienskip oplosse kinne. Bijgelyks troch boeren of oare besteande bedriuwen ta te stean om wynmûnen of sinnepanielen of

monofergisters of wat yn de takomst mar gaadlik wurdt te eksploitearjen dy't dan brûkt wurde kinne foar it enerzjyferlet foar de streek.

Wij binne der dus foar dat ús boeren de lytse wynmûnen (15 m) krije kinne ek al wenje wij yn it moaie 'Esdorpenlandschap'. Mar ek foar oare bedriuwen of groepen partikulieren dy't soks foar de mienskip dogge moat dy mooglikheid bestean.

De enerzjykoöperaasjes kinne hjir fansels bij inisjearje en advisearje en helpe en útfiere. Kin har dêryn net in opdracht jûn wurde? Dat soe in goeie stipe wêze. Sjocht de gemeente yn syn algemienens ek it belang fan de ynset fan de enerzjykoöperaasjes yn de kommende tiid, no't it enerzjy-fraachstik gewoan nepend is?

En bij ús soe der dochs ek wat mei aquathermie mooglik wêze moatte, dus dat sa'n mooglikheid skepen wurdt.

Bioferskaat

'Bioferskaat' komt 15 kear yn de nota foar, alle kearen wurdt it wichtich fûn troch lân, provinsje en gemeente en wurdt ferbettering winsklik achte. Mar it stiet nergens konkreet yn in kader. It wurdt allinnich neamd as betingst bij kader 3, dat útwreiding fan agraryske bedriuwen foldwaan moat oan de ynstruksjeregels fan de Provinsje.

Je soenen krekt ek bij ûnder oare kader 17 en 20 aktiviteiten en bedriuwichheid ferwachtsje dy't te'n goede komme oan bioferskaat en duorsumens. Pluktunen, fiedselbosken, buertgrientetunen, kwekerijen fan ynheemske planten, produksje ynheemsk blommiesied, ymkerijen, sinnepanielefjilden en wynturbines yn kombinaasje mei bioferskaat, produksje fan ferve fan ynheemske planten, katoenprinterij (fan ynheemske planten), produksje medisinale krûden of salve, produksje isolaasjemateriaal, tûnprodukten, boartersmateriaal fan natuerlike materialen, reidflechterij, ensfh.

Bosken en natuurgebieten

Binne der gjin Kaders foar de bosken? Foar natoergebieten? Regels dêr't de natuerorganisaasjes oan foldwaan moatte?

Partisipaasje

Bij einbeslút: 'Bij rechte' is nochal wat mooglik. Trouwens ek fia fergunningen. Wij freegje ús ôf hoe't dat dan sit mei de partisipaasje. Hat de 'Participatiewijzer ruimtelijke initiatieven' yn dit ferbân bijgelyks in funksje? Of soe dy hjir ek fan tapassing brocht wurde kinne? Moat sawysa de partisipaasje bij al dizze mooglikheden ta útwreiding en fernijing net regele wurde?

Doarpsbelang MBR, 30 desimber 2025

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

dorpsbelang Nijemirdum

E-mailadres

5.1.2e @generatiethuis.nl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Wonen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Als Dorpsbelang Nijemirdum houden wij ons bezig met het thema wonen. Regelmatig ontvangen wij vragen en signalen van inwoners over wat er wel en niet is toegestaan in het buitengebied rond het dorp. Wij pleiten voor duidelijke en transparante regelgeving over wat er mogelijk is, zodat bewoners bij het maken van plannen vooraf beter kunnen inschatten hoe groot de kans van slagen is.

Op dit moment bereiken ons verschillende vraagstukken, zoals:

Ouder echtpaar met een nog actieve boerderij:

Het hoofdgebouw is een grote boerderij; zij wonen in het voorhuis. Over enkele jaren stoppen zij met het boerenbedrijf.

Vraag: hoeveel wooneenheden mogen zij in het hoofdgebouw realiseren, en onder welke voorwaarden?

Gezin in het buitengebied met volwassen kinderen (20–30 jaar):

Mag een schuur worden omgebouwd tot een extra woning op het erf, of mag er een tijdelijke of permanente woonunit worden geplaatst?

Vraag: wat is toegestaan, en aan welke voorwaarden moet dit voldoen?

Bewoner met een voormalige boerderij en leegstaande schuren:

Vraag: is het toegestaan om in de schuren appartementen te realiseren, of om de schuren te slopen en er een woning voor terug te bouwen?

Vriendelijke groet,

5.1.2e

Dorpsbelang Nijemirdum

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

E-mailadres

5.1.2e @hetnet.nl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Recreatie en Toerisme
- Energietransitie

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

1/recreatie en toerisme

Wanneer ik door Gaasterland fiets dan vind ik dat er genoeg (mini) campings en vakantiewoningen zijn. Dus uitbreiding lijkt me niet gewenst. Wel is misschien een herordening nodig. Als ik kijk wat in Wyckel is gebeurd met camping het Hop waar nu hutje mutje vakantiewoningen zijn neergezet, het zwembad niet meer toegankelijk is voor de eigen burgers, dan is dat niet de weg.

2/ energietransitie.

Dat je langs een stuk snelweg bij een afrit zonnepanelen plaats kan ik me nog voorstellen. zoals langs de A7 bij Heerenveen. In Gaasterland hebben we daar de ruimte niet voor en het is oerlelijk

Als je kijkt op hoeveel schuren, woningen, bedrijfspanden nog zonnepanelen gelegd kunnen worden eventueel met subsidie van de gemeente dan verknoeien we niet ons zo mooie landschap. En zijn windmolens niet nodig.

met vriendelijke groet

5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e @gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Recreatie en Toerisme
- Landschap
- Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Agrarische sector / Landschap: behoudt van het Gaasterlandse weidelandschap. Graslanden worden omgeploegd voor akkerbouw. De meeuw is de nieuwe weidevogel, meer gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, meer landbouwverkeer en zandstormen in het voorjaar. Het mooie landschap gaat verloren onder druk van winstbejag bij agrariërs en angst bij bestuurders om maatregelen te nemen.

Wonen: 30 km zone binnen alle (!) dorpen en steden zonder extra verkeersbelemmerende maatregelen zoals drempels e.a. obstakels. Die veroorzaken alleen maar meer (geluids)overlast en obstakels voor hulpverlening (ziekenauto's/brandweer e.d.).

Recreatie en toerisme: De kurk waarop Friesland op drijft

Spuitzonering: Behoeft weinig toelichting, toch? Omwonenden en dan m.n. zwangere vrouwen, kinderen en ouderen zijn extra kwetsbaar. De maatschappelijk druk neemt toe, rechters spreken zich uit en het wetenschappelijke net sluit zich.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e @kpnmail.nl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Recreatie en Toerisme
- Landschap

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Jammer dat de inloop niet in Balk is. Dus bij deze mijn inbreng.. laten we huizen gaan bouwen voor onze jongeren die ook graag een toekomst willen opbouwen met huisje, boompje beestje ipv vakantie parken voor de ruimere portemonnee. Kinderen, jongeren en jongvolwassenen staan stil omdat er geen woningen voor ze zijn. Zonnepanelen op bestaande gebouwen ipv grond te gebruiken waar je huizen zou op kunnen bouwen. Windmolens brengen meer ellende dan stroom. Het onderwater leven wordt er door verstoord, menig gevogelte komt er door om, lawaai voor de omgeving je moet goed kijken waar je deze zou kunnen neerzetten daar zou een uitzicht voor opgeofferd moeten worden. Landbouw grond zullen we nodig hebben voor onze voedselzekerheid maar ga met de Boer in gesprek wat mogelijkheden zijn voor overname van een stukje grond. Sta toe bouwen op eigen erf voor eigen kinderen. Zo en zo iets minder bemoeien met wat we op onze eigen erf doen bijvoorbeeld het verkoop op eigen erf in kleine schaal. Bedankt voor u tijd en een goede bijeenkomst gewenst met een mooi resultaat waar ieder Fries blij mee kan zijn. mvg 5.1.2e

mvg 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

moai skarsterlân

E-mailadres

5.1.2e @gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Cultureel Erfgoed
- Landschap

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Recent is er veel belangstelling gekomen voor het 'ouderwetse' greppelland. De gemeente ZW Friesland is daar al druk mee. Het greppelland is een zeer goede ecologische basis en kent een veel grotere rijkdom aan planten en dieren dan het vlak gemaakt land. Is er in dit Omgevingsplan ook zicht op hoevel greppelland er nog is en wordt het bestaande greppelland ook als te behouden aangemerkt?

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e @me.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Energietransitie

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Laat dit mooie landschap niet verpesten door die ongelofelijk lelijke en horizon verpestende windmolens. Deze zijn in zichzelf milieu verpestend en schadelijk voor trekvogels. Kernenergie is de enige en schone manier om energie op te wekken!

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

[Redacted]

Adres

[Redacted]

E-mailadres

[Redacted]@gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Energietransitie

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Het plaatsen van windturbines vind ik een vorm van landschapsvervuiling van de mooie zuidwesthoek. Daar ben ik dan ook op tegen.

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

Stichting Gaasterlân Natuerlân

E-mailadres

5.1.2e

@gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Niet-agrarische bedrijvigheid
- Recreatie en Toerisme
- Landschap
- Energietransitie
- Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen
- Restrictiegebieden

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Geacht team Ruimtelijke Ontwikkeling,

Als Stichting hebben wij kennis genomen van uw ontwerpnota. Ten opzichte van eerdere gemeentelijke documenten die zien op inrichting en beheer van ons buitengebied, zien wij progressie in de mate waarin de fysieke leefomgeving in bescherming wordt genomen. Zo lezen wij tot ons genoegen zaken als het streven de verstedelijking/verstening/verharding van het buitengebied tegen te gaan. Het verheugt ons zeer dat u dit als een generiek uitgangspunt wilt hanteren. Het lijkt er op dat het bekende adagium "ons landschap is ons goud" eindelijk in beleid neerdaalt. Daarnaast verheugen wij ons in de eerste stap om de toepassing van synthetische bestrijdingsmiddelen aan banden te leggen, waarbij wij uitdrukkelijk aantekenen dat dit wel een heel bescheiden eerste stapje is. Alsook zijn wij blij te lezen dat de bescherming van de duisternis uw aandacht heeft. Allen zaken waar wij al lange tijd bij u op aandringen.

Daarnaast lezen wij uw ambitie om de ontwikkelingen in de landbouw meer in harmonie te brengen met onze kwetsbare omgeving, al wemelt het wel van uitzonderingsposities, "maatwerkoplossingen" en alternatieven.

Deze positieve ontwikkelingen nemen onze zorgen echter maar in geringe mate weg. U haalt artikel 2.39 van de Provinciale omgevingsverordening aan, om in een omgevingsplan regels op te nemen die zijn gericht op bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland. Daarnaast lezen wij de zin "De landschappelijke en natuurwaarden vormen de basis voor plannen en voor het gebruik". Een hoopvol statement, maar wat is het waard als het vooral passief, voorwaardelijk en conserverend wordt uitgelegd in de uitwerking? De in de Omgevingsvisie geformuleerde doelen/ambities worden in deze nota van uitgangspunten vooralsnog onvoldoende zichtbaar.

Landschap.

Uw nota lezende, komt het er in de kern op neer dat de aandacht voor het landschap wordt gereduceerd tot een status quo, die er op gericht is de kwaliteit hiervan niet verder achteruit te laten gaan. Dat doet noch recht aan bovengenoemd artikel, noch recht aan de achterliggende decennia waarin ons landschap enorm aan kwaliteit heeft ingeleverd. Actief beleid tot herstel is een grote wens van ons, maar ontbeert iedere ambitie van uw kant. Het toevoegen van een uitgangspunt landschappelijk herstel als autonoom doel (en niet slechts als defensieve randvoorwaarde), gepaard aan ruimtelijke voorwaarden om dit ook mogelijk te maken, zouden wij zeer op prijs stellen. En daarbij is het van belang dat de te beschermen en te verbeteren landschapkenmerken zo worden geformuleerd dat deze ook juridisch houdbaar en handhaafbaar zijn.

Biodiversiteit.

Een zo mogelijk nog grotere zorg van ons is de dramatisch afkalvende biodiversiteit. Tot onze niet geringe schrik wordt hier in uw ontwerpnota nauwelijks aandacht aan besteed. En dat terwijl we toch inmiddels weten dat biodiversiteit geen bijzaak is, maar hoofdzaak. Niet in de laatste plaats ook als ecologisch draagvlak voor onze voedselproductie. De ecosysteemdiensten die de natuur ons levert zijn noodzakelijk voor ons welzijn en onze welvaart. De ruimtelijke implicaties die herstel van onze natuur heeft, zouden een prominente rol in het omgevingsplan moeten innemen. Helaas blijkt dat nergens uit. Wij pleiten er dan ook voor "Water en bodem sturend" als uitgangspunt voor het omgevingsplan prioriteit te geven. Dat is immers letterlijk en figuurlijk onze basis! Feitelijk verbaast het ons dat in aanloop naar het omgevingsplan geen landschapsecologische systeemanalyse heeft plaatsgevonden. Gedetailleerde kennis over bodemopbouw en grondwaterhuishouding (van essentieel belang voor onze natuur, maar uiteraard ook voor de landbouw) zijn belangrijk om functies adequaat in de ruimte te alloceren. Nu lijkt vooral uit te worden gegaan van historisch gegroeide occupatiepatronen waarop als "bestaande, te respecteren rechten" wordt voortgeborduurd. Het is geen schande (integendeel zelfs) om te leren van in het verleden gemaakte fouten. In het licht van klimaatverstoring/-adaptatie en de ontwrichtende gevolgen van biodiversiteitsverlies, zou het beter zijn een integrale herijking van de inrichting van het landelijk gebied ter hand te nemen. Zo is in dit licht opvallend dat in het rijtje van vele aangehaalde, vooral landbouwgerelateerde rapporten en (beleids)documenten (paragraaf 1.4.), belangrijke rapporten als Natuurlijk Fryslân 2050, Bossenstrategie en de Blauwe Omgevingsvisie niet zijn te vinden. Het is opmerkelijk dat klimaatadaptatie vooral wordt gezocht in civieltechnische maatregelen. Een metaniveau hoger zou het veel verstandiger zijn (zeker ook qua kosteneffectiviteit) om de sponswerking van natuurlijke bossen te herstellen en het areaal bos aanzienlijk uit te breiden. Daarmee kan tevens invulling worden gegeven aan ruimteclaims vanuit de Europese natuurherstelwet, waarbij tegelijkertijd aan milieudoelstellingen als reductie van ammoniak, methaan en verdroging kan worden bijgedragen met een inkrimpende veestapel. Ergo, ook in dit opzicht de toevoeging van een ons inziens prioritair uitgangspunt: Herstel biodiversiteit. En dat gaat veel verder dan natuurwaarden die gekoppeld zijn aan agrarische bedrijfsvoering.

Niets is meer bepalend voor onze Friese en Gaasterlandse identiteit dan ons landschap en de daarin levende natuur. De restanten daarvan dragen inmiddels die identiteit niet meer, en dat dient met spoed in ere te worden hersteld! Dat kan niet met behoud alleen; actief herstel is nodig.

Landbouw.

Grosso modo constateren wij dat uw ontwerpnota wel heel veel landbouw "ademt". Gezien het bovenstaande zult u begrijpen dat wij dit niet in balans achten met urgente ruimtelijke opgaven. In dat opzicht speelt ook het spanningsveld met die andere belangrijke economische drager, toerisme en recreatie. Deze sector moet het vooral hebben van onze landschappelijke en natuurlijke waarden. Juist die staan door de huidige landbouwpraktijk hevig onder druk. Het is daarbij goed te beseffen dat landschap en biodiversiteit feitelijk twee verschillende zijden van dezelfde medaille zijn. Een prachtig landschap hoeft nog niet te betekenen dat zich daarin een rijke natuur bevindt. Gaasterland is daar helaas bij uitstek een voorbeeld van. Dat is weliswaar niet uitsluitend, maar wel vooral te wijten aan landschappelijke degradatie door landbouwopschaling, uitstoot en depositie van ammoniak en pesticiden, alsmede dramatische daling van grondwaterstanden door ontwatering. Waar in hoofdstuk 2 de 42 kaders nader worden uitgewerkt, geven veel kaders over agrarische bedrijvigheid reden tot zorg. De in de tweede alinea van deze reactie genoemde uitzonderingen, "maatwerkoplossingen", "alternatieven" en wat dies meer zij, schenken niet bepaald vertrouwen dat de rechtszekerheid hiermee gediend wordt. En dat geeft gereede aanleiding tot de vrees dat juist hier de ruimte wordt geschapen de status quo te handhaven als de transitie naar een grondgebonden, circulaire, natuurinclusieve landbouw toch lastiger blijkt dan men had gehoopt. Kortom, uw pogingen om tot een meer omgevingsbewuste landbouw te komen waarderen wij, maar schieten voorsnog schromelijk te kort. Al helemaal door de verantwoordelijkheid hiervoor vooral bij de agrariër te leggen. Gezien de urgentie van deze problematiek, zeker ook in relatie tot Natura 2000 en de stikstofproblematiek in bredere zin, is een hoger ambitieniveau noodzakelijk. Dat zou minimaal tot uitdrukking moeten komen in een verbod op verdere intensivering en aanzienlijk duidelijker geformuleerde voorwaarden voor grondgebondenheid.

In paragraaf 2.8. wordt ingegaan op spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen. Wat opvalt is dat deze aanzet tot restrictie louter wordt gemotiveerd vanuit het gezondheidsbelang. Motivering vanuit bescherming/herstel van onze biodiversiteit ontbreekt volledig, en is minstens zo relevant. Bovendien, het is nog altijd onbekend wat de gevolgen van pesticiden op termijn zullen zijn, en dan in het bijzonder de cocktails daarvan. In afwachting van duidelijkheid daaromtrent is een veel krachtiger en terughoudender beleid sowieso gewenst, maar in het licht van het door u te hanteren voorzorgsbeginsel zelfs vereist.

Paragraaf 2.9. doet de vraag rijzen hoe "restrictiegebieden" in het omgevingsplan worden vertaald waar het gaat om bos- en natuurgebied en landschapselementen.

Verder zijn wij zeer benieuwd of, en zo ja, hoe dan, u de bescherming van de duisternis in dit omgevingsplan gaat opnemen. Eenzelfde vraag betreft de bescherming tegen lawaai. De weldadige donkerte en rust die ons landelijk gebied ooit kenmerkte, gaan in toenemende mate verloren onder verlichting en motorische herrie. Het zou niet verkeerd zijn ook daarvoor waarborgen in het omgevingsplan op te nemen.

Voorts valt op dat het IJsselmeer nergens ter sprake komt, terwijl een deel hiervan toch ook tot het grondgebied van onze gemeente behoort. Is dat een omissie of een doelbewuste keuze omdat de verantwoordelijkheid daarvoor onder een andere instantie valt?

Tot slot nog een opmerking over de energietransitie. Zonder direct te pleiten voor meer zonnepaneelparken in ons buitengebied, willen wij er op wijzen dat een zonnepaneelpark niet per definitie een storend element hoeft te zijn. De Friese Milieu Federatie heeft het concept van energietuinen ontwikkeld. Met de vormgeving van een zonnepark volgens dit concept worden meer doelen (o.a. biodiversiteit) gediend dan alleen de opwekking van schone energie. (Meer informatie op energietuinen.nl.)

Tot zover onze eerste reactie. Wij blijven graag in contact met u aangaande de vormgeving van het omgevingsplan voor onze dierbare leefomgeving.

Vriendelijke groet,

DE FRYSKE MARREN

Stichting Gaasterlân Natuerlân

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e @hotmail.nl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Wonen
- Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen

Uw reactie op de door u gekozen ondelen

In Wikel grenst het weiland, gelegen aan de Heerenhoogweg, aan de bebouwde kom. Op deze grond wordt afwisselend mais en aardappelen geteeld. Ingeval van maisteelt wordt voorafgaand gespoten met glyfosaat. Eens per 3 jaar vind hier aardappelteelt plaats, ook dan wordt voorafgaand glyfosaat gespoten en tijdens de groeiperiode van de aardappelen spuit de boer wekelijks een schimmelwerend en insectendodend middel. Door de ligging van dit perceel wordt er dus gespoten in de bebouwde kom van Wikel. Veel inwoners beschouwen dit met mij als een aanslag op onze gezondheid. Door de overheersende Zuid-westenwind vindt veel transport plaats van de gebruikte spuitstof naar- en in de woningen van inwoners. Er wordt ook met winderig weer gespoten en de werkzame stoffen worden ook met verwaaiende aardedeeltjes getransporteerd naar- en in de woningen. Naar mijn mening zou een weiland met een dergelijke ligging niet gebruikt mogen worden voor spuitbehoeftige teelt. In ieder geval zou in het omgevingsplan een spuitvrije zône vastgesteld moeten worden van minimaal 300 meter vanaf alle bebouwing.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

Ver. Dorpsbelangen Elahuizen e.o.

E-mailadres

5.1.2e @gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Wonen
- Niet-agrarische bedrijvigheid
- Landschap
- Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Van algemeen belang voor alle betrokkenen vanuit verschillende belangengebieden. Streven gericht op gezamenlijke inzet voor landschapsdoelen, gemeenschapszin en behoud identiteit kleine kernen.

Waken voor overspoeling door randstedelijk failliet en aantasting Fryske waarden en lokaal cultureel erfgoed!

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e@gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Gisteravond naar de informatiebijeenkomst in Elahuizen geweest. Wat mij opviel dat in het omgevingsplan en dus ook op de informatieavond onevenredig veel tijd en aandacht werd besteed aan de agrarische sector. Natuurlijk, het is een agrarische omgeving maar er wonen meer mensen dan boeren alleen. Sterker nog er wonen meer mensen die geen boer zijn. Ik begrijp het economisch belang van de agrarische sector maar daar mag en kan de gezondheid van de bewoners en bezoekers niet ondergeschikt aan gemaakt worden. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de belachelijke spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen. Die giftige stoffen zouden gewoon helemaal verboden moeten worden. Misschien niet aan de gemeente om een dergelijk verbod te regelen maar er zou een intentie kunnen zijn. Het fraaie landschap is meer dan een mooi plaatje. Een schone lucht is in ieders belang.

De ongelijke behandeling van ondernemers in de agrarische sector en andere ondernemers is groot. Ik ben geen jurist maar ik denk dat een goede jurist hier zomaar discriminatie kan hardmaken.

Kortom, de intentie is misschien goed maar de kloof tussen de agrarische sector en de rest van de mensheid wordt er niet kleiner op.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

Schildersbedrijf

E-mailadres

5.1.2e @gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Wonen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Wonen op het platteland .dit is de kern van het hele verhaal.Toerisme is leuk maar niet meer dan dat.Essentieel is de leef aarheid op het platteland

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

Ondernemersvereniging Sloten

E-mailadres

5.1.2e

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Recreatie en Toerisme
- Restrictiegebieden

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Reactie Ondernemersvereniging Sloten op de ontwerpnota van uitgangspunten van het omgevingsplan buitengebied ZuidWest

In zijn algemeenheid zouden de nieuwe Omgevingsplannen de oude ingewikkelde vergunningenproblematiek bij de vroegere Bestemmingsplannen moeten vervangen en verbeteren. Uitgangspunt zou moeten zijn dat er op basis van vertrouwen en maatwerk kan worden gebouwd, uitgebreid en ingepast.

Onze indruk is dat dit uitgangspunt is verlaten door alles tot achter de komma in te regelen, waardoor het hele -in dit geval- buitengebied op slot wordt gezet. Zeker in restrictiegebieden zoals Sloten.

Bovendien zou participatie een belangrijk onderdeel moeten uitmaken van het proces, maar bij de inloopbijeenkomsten -hoe goed ook georganiseerd, waarvoor niets dan lof- kregen wij de indruk dat het obligate karakter daarvan prevaleert boven daadwerkelijke inspraak in de plannen en e.e.a. vanaf de start nogal éénrichtingsverkeer is.

Zo valt er nogal wat af te dingen op het uitgangspunt dat 'Agrarisch' leidend is in het gebied Zuid West/het oude Gaasterlân-Sleat.

Een groot gebied tussen bijvoorbeeld Sloten en Mirns bestaat immers uit bebossing en een groot gebied bestaat uit water, zoals het Slotermeer en het Brandemeer richting Lemmer.

Recreatie en toerisme is in deze gebieden leidend. Dat zou dan ook beter in het Omgevingsplann tot uiting moeten komen, met als uitgangspunt dat een goede inpassing van nieuwe- en uitbreiding van oude recreatiebedrijven mogelijk moet zijn. Met het Programma Recreatie en Toerisme uit 2021 in het achterhoofd met als doel het toewerken naar de mooiste waterrecreatiebestemming van de wereld, staat het nieuwe Omgevingsplan in dit gebied in schril contrast en zullen de doelen zoals in dit Programma staan omschreven nooit en te nimmer worden bereikt.

In ieder geval roept het veel vragen op hoe je in deze gebieden om moet gaan met bijvoorbeeld watersportbedrijven bij de meren en campingbedrijven in de bossen.

Met de landelijk gelegen- en prachtig ingepaste recreatiebedrijven De Kuilart in Koudum, de Rakken in Woudsend, de Bosrand in Oudemirdum en de Jerden in Sloten hebben we voorbeelden genoeg dat niet voorbij moet worden gegaan aan de meerwaarde die deze bedrijven hebben voor toeristen en inwoners en de leefbaarheid van het platteland.

Door deze bedrijven op slot te zetten in ontwikkeling en mogelijk uitbreiding gooien we het kind met het badwater weg.

Zowel de landbouw als de recreatie ontwikkelt door; je kan het niet laten zoals het was.

Een buitengebied als Openluchtmuseum is niet toekomstbestendig en zal ten onder gaan door gebrek aan ontwikkeling.

Uiteraard moeten we de uitstraling van ons mooie buitengebied behouden en verrommeling tegengaan door zoveel mogelijk bij bestaande bebouwing te bouwen, maar er moet juist kunnen worden geïnvesteerd in vernieuwing en uitbreiding om verpaupering en verrommeling tegen te gaan.

Dat hoeft zeker niet grootschalig, maar kleinschalige bedrijvigheid is prima inpasbaar.

Niet alleen missen wij dus een stevig kader voor Recreatie en Toerisme, maar ook wordt een differentiatie in gebieden node gemist.

Het belang van het landschap in Watersportgebieden vraagt een wezenlijk andere aanpak dan in Bosrijke gebieden en al helemaal die in Agrarische gebieden.

Inzoomend op het buitengebied van de stad Sloten is het worden van restrictiegebied zonder mogelijkheden voor recreatie en toerisme en het bouwen van 'burgerwoningen' dodelijk.

Ook hier wordt voorbijgegaan aan het belang van -kleinschalige- bedrijvigheid in het buitengebied, waardoor het allemaal een beetje leefbaar blijft. De bereikbaarheid en beleving van het Slotermeer, nu eigenlijk alleen mogelijk via het strandje de Baaier bij Sloten en het strandje bij Balk, behoeft de nodige verbetering door bijvoorbeeld de aanleg van wandel- en fietspaden. Datzelfde geldt voor het Brandemeer. De mogelijkheid van recreatieve ontwikkeling is ook daar van groot belang.

Met het stokken van de aanloop van toeristen in Sloten is inmiddels de dagwinkel in de herfst en wintermaanden al gesloten. Dat baart ons grote zorgen voor de leefbaarheid in de stad en door het op slot zetten van ontwikkelingen in het buitengebied zullen die zorgen alleen maar toenemen.

Ontwikkelingen in Sloten zijn al beperkt door het beschermde stadsgezicht van de stad zelf. Uiteraard zijn wij van mening dat die bescherming terecht is om het karakter en cultuurhistorische waarden van de stad te behouden.

Maar zonder nieuwe woningen zal de stad indutten en niet langer aantrekkelijk zijn als woonplek voor jongeren. De school zal zijn bestaansrecht verliezen i.p.v. het hart van de ontmoeting van jonge gezinnen te blijven.

Inbreiding is in een stad als Sloten onmogelijk, dus daarvoor is de stad afhankelijk van de mogelijkheden in het buitengebied. En zeker aan de Oostkant van Sloten is voldoende ruimte voor woningbouw. Zo zouden wij ontwikkeling bij de huidige te renoveren school toejuichen met sportvelden en kleinschalige nieuwbouw.

Tot slot juichen wij de 'oprekking' van de Ruimte voor ruimte regeling toe waardoor i.p.v. 2 woningen, 5 woningen kunnen worden gebouwd. Maar daartoe zal dus eerst een agrarisch bedrijf moeten worden gesloopt en daar is rondom Sloten voorlopig geen uitzicht op.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Organisatie

Windenergie De Krim BV, Vereniging Windturbine-eigenaren Friesland, Coöperatie FREON.

E-mailadres

5.1.2e

@gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Energietransitie

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Beste,

De ontwikkeling in de energietransitie om te komen tot meer opwek en gebruik van duurzame energie is in volle gang. Met het elektrificeren van bedrijven zal er in de nabije toekomst meer opwek gerealiseerd moeten worden. Om het probleem van de netcongestie te voorkomen of minimaliseren zal er noodzaak zijn om opwek en gebruik van duurzame energie in elkaars nabijheid te realiseren. In de energievisie van de provincie worden hierin contouren geschetst. De provincie heeft op dit moment de Provinciale Omgevingsvisie in ontwikkeling. In deze omgevingsvisie wordt o.a. de energievisie uitgewerkt richting omgevingsplan. In de energievisie worden ook mogelijkheden van dorpsmolens besproken.

Het valt op dat in deze nota van uitgangspunten op geen enkele manier wordt geanticipeerd op deze ontwikkelingen. O.a. van uit het project Eigen Warmte Balk wordt ook nagedacht over de mogelijkheden van het realiseren van een dorpsmolen, in de nabije toekomst zullen er aanvragen in deze richting bij de gemeente komen.

Ik zou graag van gedachten wisselen over de ontwikkelingen welke op dit gebied spelen in Fryslân.

Oant sjen,

5.1.2e

Bestuurslid VWF

Bestuursvoorzitter Coöperatie Ús FREON

Windenergie De Krim BV

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

Bewoner

E-mailadres

5.1.2e@gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Wonen
- Niet-agrarische bedrijvigheid
- Landschap
- Energietransitie

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Ook een boeren windmolen voor burgers in het buitengebied, Die geen zonnepanelen heeft. Voor de Energietransitie. Is beter voor het milieu. en je kun zo stil zetten als je genoeg heb. Past goed het landschap en geen last voor een ander om dat hij zo klein is. En in 5.1.2e goed. bij de omgeving past. En minder beperken voor burgers in het buitengebied. Meer met de toekomst mee. Niet in het verleden blijven staan. Met allemaal regels voor burgers in het buitengebied. Maar naar de toekomst toe. 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e @hotmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Niet-agrarische bedrijvigheid
- Recreatie en Toerisme

Uw reactie op de door u gekozen ondelen

De ûntwerp-nota jout folop romte oan de agraryske sektor.

Op punten miskien wol tefolle romte want begryp ik it goed dat der foar grûnbûne bedriuwen noch wer romte komt foar in yntinsive tak oant 1.000 m2 by rjocht en sels 2.000 m2 mei fergunning?

utwreiding fan alle foarmen fan yntinsyf soe net mear mooglik wêze moatte.

Foar inisjativen fan boargers om bygelyks in buerttún (gjin folkstún!) te starten op agrarysk gebiet is gjin romte, wylst dat fan in grutte sosjaal maatskiplike betsjutting is. It befoarderet it mienskipsgemoel, is goed foar in sûne lea en geast. Dus meitsje dêr romte foar. Sjoch de ferskate inisjativen dy't der binne, ek yn oare gemeenten. De gemeente Súdwest Fryslân hat soks nei ik begrepen ha formeel regele.

It soe goed wêze dat DFM hjir yn it nije omjouwingsplan ek romte foar jout.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Reactie op Ontwerpnota van uitgangspunten deelgebied Buitengebied Zuidwest, De Fryske Marren

Hierbij dienen wij onze visie in op de Ontwerpnota van uitgangspunten Buitengebied Zuidwest van de gemeente De Fryske Marren. Deze visie is een gezamenlijke reactie van Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea en Friese Milieu Federatie.

Algemene notie. Het landschap is bepalend voor de identiteit van een streek, we zien dat de waarde die het landschap heeft wordt onderstreept in de ontwerpnota van uitgangspunten. Helaas constateren we dat er echter weinig tot geen aandacht is voor natuur. In de gemaakte uitwerking is er een hoofdstuk 'landbouw', 'wonen', maar geen hoofdstuk 'natuur'. Dit zou eventueel gekoppeld kunnen worden aan het hoofdstuk 'landschap'. Binnen het aangegeven gebied liggen een aantal zeer bijzondere en waardevolle natuurgebieden zoals; het Rijsterbos, Lycklamabos, Wyldemerk (libellenreservaat), de Kliffen, etc. Het IJsselmeer is een N2000 gebied en kent een aantal opgaven. En binnen het aangegeven gebied ligt ook een deel van de NNN, het Natuurnetwerk Nederland dat nog niet volledig is gerealiseerd. [Wat te doen in Gaasterland | VVV Friesland Zuidwest](https://www.waterlandvanfriesland.nl/nl/gaasterland) (<https://www.waterlandvanfriesland.nl/nl/gaasterland>)

Daarnaast willen wij de gemeente vragen om naast het omgevingsplan ook een programma te ontwikkelen om de biodiversiteit te versterken in de gemeente Fryske Marren en te werken aan landschapsherstel en landschapsontwikkeling. Daarmee de unieke landschapskwaliteit van Gaasterland te versterken, door te investeren in de ontwikkeling van het landschap in kwantiteit als kwaliteit. Het is niet voor niets een Nationaal Landschap. Hierin is een link leggen naar het Biodiversiteitsherstelplan maar ook naar de Natuurherstelverordening en Basiskwaliteit Natuur.

Hiernaast missen we een voorwaardenscheppend kader, een ondersteuning om de biodiversiteit en natuurherstel te bevorderen. Hiermee kunnen de ambities van de gemeente op het gebied van behoud en herstel van biodiversiteit worden verwoord. Dit voorwaardenscheppend is een basis om het behoud en herstel in gang te kunnen zetten.

Als paragrafen binnen het hoofdstuk Natuur en Landschap en Cultuurhistorie zouden de volgende onderdelen een plek kunnen krijgen:

1° Nationaal Landschap Zuidwest Fryslân

In 2005 werd Zuidwest Fryslân door het Rijk aangewezen als Nationaal Landschap. Het bestaat uit vier deelgebieden: het kleigebied, het veengebied, de stuwwallen van Gaasterland en de IJsselmeerkust.

De unieke landschappelijke kwaliteiten voor Nationaal Landschap Zuidwest-Friesland zijn:

- schaalcontrast van zeer open naar besloten;
- middeleeuwse verkaveling, waterlopen en meren;
- reliëf in de vorm van stuwwallen en terpen.

[Wyldemerck - Nationaal Landschap Zuidwest Fryslân](https://nationaallandschap.frl/natuurgebieden/wyldemerck/)

(<https://nationaallandschap.frl/natuurgebieden/wyldemerck/>)

2° N2000

Het Oudemirdumerklif is onderdeel van het Natura 2000-gebied IJsselmeer, het Europese stelsel van belangrijke natuurgebieden in de verschillende lidstaten. Voor het Natura 2000-gebied gelden instandhoudingsdoelstellingen voor zes habitattypen.

Het voor het IJsselmeergebied opgestelde N2000 beheerplan noemt de volgende verbeterdoelen:

- Vergroten beschikbaarheid van voedsel voor duikenden en visetende vogelsoorten.
- Verbetering kwaliteit en omvang rietmoeras voor broedvogels
- Verbetering kwaliteit en omvang habitattypen
- Garanderen broedgebied voor bontbekplevier en visdief op kale of schaars begroeide gronden
- Rust en ruimte garanderen door zonering van activiteiten
- Terreinbeheer graslanden richten op kempfaan en niet op kolkans, door middel van verschringsbeheer.

3° Natuur Netwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. (goed om NNN begrenzing weer te geven op kaart)

Voor een robuustere natuur in Gaasterland zijn ecologische verbindingen tussen de verschillende gebieden zeer wenselijk en belangrijk. Een voorbeeld:

Het landschap van Gaasterland kenmerkt zich door haar beslotenheid. Het is een landschap met kleine weilanden en akkers, omheind met houtwallen, heggen en dicht bij de kust tuinwallen. Intensivering van de landbouw heeft ervoor gezorgd dat veel kleinschalige landschapselementen verdwenen zijn. Grenzend aan het Oudemirdumerklif liggen agrarische gebieden waarin vrijwel alle historische landschapselementen zijn verdwenen. Tussen het klif en

andere natuurgebieden in Gaasterland is momenteel geen goede verbinding aanwezig. Dit zou versterkt kunnen worden door deze elementen weer terug te brengen.

De opgave voor het NNN is in dit buitengebied van de gemeente DFM nog niet geheel gerealiseerd. Wilt u in het omgevingsplan aangeven hoe en waar de opgave NNN wordt gerealiseerd?

Aanvullende informatie over een aantal natuurgebieden:

[Oudemirdumerklif - Natuurgebied | Natuurmonumenten](https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/oudemirdumerklif)

(<https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/oudemirdumerklif>)

[Lycklamabos - Natuurgebied | Natuurmonumenten](https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/lycklamabos)

(<https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebieden/lycklamabos>)

Het hoofdstuk Natuur, landschap en cultuurhistorie aanvullen met de paragrafen:

4° Basiskwaliteit Natuur

5° Opgaven uit de Natuurherstelverordening

6° Natuurinclusieve samenleving

Ten aanzien van de teksten willen we de volgende aspecten mee willen geven:

-
- *In het gebied ligt ook het natuurproject Sminkewei Oudemirdum. Daarvoor is een apart bestemmingsplan vastgesteld. Dat nemen we bij dit wijzigingsbesluit mee. (pagina 4)*

Vraag:

Er staat geschreven dat het bestemmingsplan Sminkewei Oudemirdum wordt meegenomen. De vraag waar wij kunnen teruglezen dat dit bestemmingsplan is meegenomen. We treffen het niet in het document aan. Wilt u aangeven waar u dit bestemmingsplan heeft meegenomen?

-
- *In tegenstelling tot onze bestemmingsplannen, bevat een omgevingsplan geen regels over bestemmingen, maar over activiteiten. (pagina 5)*

Vraag:

Er wordt aangegeven dat het omgevingsplan geen regels bevat over bestemmingen. Op welke wijze kunnen wijzigingen over de bestemmingsplankaart opgenomen/verwerkt worden? Natuurmonumenten heeft een aantal percelen die binnen de NNN gelegen zijn en ingericht zijn als natuur en ook als zodanig beheerd worden. De functie in het bestemmingplan zal dan ook 'Natuur' moeten zijn. Voor een aantal percelen moet deze wijziging nog geactualiseerd worden in het nieuwe plan.

-
- *Uit de inventarisatie is gebleken dat in het plangebied hoofdzakelijk agrarische-, woon en recreatieactiviteiten voorkomen. (pagina 5)*

Toevoegen:

En belangrijke natuurterreinen; denk hierbij aan het Rijsterbos, Oudemirdumer Klif, Lycklamabos, etc. Deze terreinen zijn in beheer bij terrein beherende organisaties als Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Natuurmonumenten en particuliere eigenaren.

-
- 1.4 *Bronnen kaders (pagina 6)*

Toevoegen:

Een aantal documenten ontbreekt. Wilt u die toevoegen of opnemen?

Bijvoorbeeld; N2000 beheerplan IJsselmeer. Het Natuurbeheerplan 2026 van de Provincie Fryslân. De Friese Bomen en Bossenstrategie:

[frieze bomen- en bossenstrategie.pdf](#) Daarnaast willen we wijzen op het document Natuerlik fryslân 2050 [Natuerlik Fryslân 2050 - FMF](#) en de gemeentelijke handleiding Regulering bestrijdingsmiddelen [Gemeentelijk-handleiding-Regulering-Bestrijdingsmiddelen.pdf](#) en Kennisdocument Basiskwaliteit Natuur [svbd-kennisdocument-basiskwaliteit-natuur.pdf](#) en de

Natuurherstelverordening [Nederlandse natuur sneller herstellen | Natuur en biodiversiteit | Rijksoverheid.nl](#)

links:

(https://www.fryslan.nl/_flysystem/media/friese_bomen-_en_bossenstrategie.pdf)

(<https://www.fmf.nl/nf50/>)

(<https://natuurenmilieu.nl/app/uploads/Gemeentelijk-handleiding-Regulering-Bestrijdingsmiddelen.pdf>)

(<https://samenvoerbiodiversiteit.nl/updates/2024/02-februari/svbd-kennisdocument-basiskwaliteit-natuur.pdf>)

(<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/nederlandse-natuur-sneller-herstellen-natuurherstelverordening>)

-
- *Landelijk gebied (pagina 7) Landelijk gebied. Onder dit thema is opgenomen dat bij plannen de landschappelijke waarden de basis vormen.*

Toevoegen:

Gaasterland staat bekend om zijn landschappelijke waarden en gevarieerdheid. Juist het versterken van deze landschappelijke waarden zou een belangrijke plek moeten krijgen in het Omgevingsbeleid van de gemeente. Dat gaat verder dan het enkel in stand houden van de waarden die nu aanwezig zijn. Naast het investeren in de landschappelijke kwaliteit biedt dit ook kansen om de biodiversiteit te herstellen en te verbeteren. In het kader van Natuurlijk Fryslân 2050 hebben wij als groene organisaties gedaan hoe het landschap in de Zuidoosthoek versterkt kan worden. Opgaven in het kader van Groen Blauwe dooradering en opgaven Friese Bomen en bossenstrategie van de Provincie Fryslân kunnen hieraan bijdragen. Net zoals de ontwikkeling van meer natuurinclusieve landbouw. Landbouw die bijdraagt aan maatschappelijke opgaven zoals het tegengaan van verdroging en bijdraagt aan biodiversiteit.

-
- *In de omgevingsvisie zijn acht doelstellingen voor de bestaande kwaliteit geformuleerd: (pagina 8)*

Toevoegen:

Voeg hier de volgende onderdelen aan toe:

Versterk de aanwezige landschappelijke kwaliteiten en investeer in het landschap. Versterk de groen-blauwe dooradering.

Ontwikkel een meer klimaatrobuust watersysteem, werk aan systeemherstel. Verlaag drukfactoren op natuur zoals het aspect van verdroging.

Natuur realiseren beschermen en ontwikkelen.

- *In 2022 is er een brief naar de Tweede Kamer verstuurd afkomstig van de minister van Infrastructuur en Waterstaat over water en bodem sturend voor de verschillende deelgebieden. Vertaald naar de ruimtelijke inrichting betekent water en bodem sturend dat de ruimtelijke ordening de logica van het landschap gaat volgen. Functies en ruimtegebruik worden allereerst gebaseerd op de mogelijkheden en beperkingen van het klimaatbestendige water- en bodemsysteem. We moeten de bodem en het water niet langer meer aanpassen naar onze wensen en beoogde ruimtegebruik. (pagina 13)*

Aanpassen:

Door de klimaatveranderingen hebben we steeds meer te maken met extreme perioden van droogte en piekbuien. Dit vraagt om een aanpassing van ons watersysteem waarbij we veel meer water moeten vasthouden en vertraagd moeten afvoeren. Het gaat dus niet enkel om het waterrobuust bouwen maar ook om het werken aan systeemherstel en het oplossen van problemen zoals verdroging ten aanzien van natuur.

-
- *Voor de opgave ‘Fryslân versterkt de biodiversiteit’ zijn de volgende doelen voor het omgevingsplan van belang:*
 - *De provincie bevordert een circulaire, grondgebonden landbouw die bijdraagt aan biodiversiteit.*
 - *Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld bij uitbreiding van agrarische bedrijven, stellen we ook voorwaarden ten aanzien van biodiversiteit.*
 - *De provincie wil experimenteren met het wegnemen van onnodige regels.*
- (pagina 9)*

Aanpassen:

Dit zijn niet doelen die de biodiversiteit versterken. In de Omgevingsvisie van de provincie Fryslân staat het volgende:

Waar bestaat de opgave uit?

- *Biodiversiteit versterken via herstel van de kwaliteit van de leefgebieden*
- *De verbinding leggen tussen biodiversiteit en de samenleving*

Doelstellingen

- *Neergaande lijn van de biodiversiteit ombuigen en opgaande lijn voor de lange termijn vasthouden.*
- *Het aantal bedreigde, beschermde soorten waar Fryslân belangrijk voor is, neemt elke 10 jaar met 20% af door toename van plant- en diersoorten*

Vervolgens staat er een lijstje met “Wat de provincie gaat doen?”. Daaruit is een selectie opgenomen in dit omgevingsplan van de gemeente Fryske Marren, maar is de formulering daar van aangepast. Andere punten zijn weggelaten. In geel de criteria die niet zijn opgenomen (of zijn afgezwakt), maar wel degelijk ook van belang zijn voor dit gebied:

- Samen met partners zullen we de opgave op programmaniveau verder uitwerken
- **Er komt een biodiversiteitsherstelprogramma om de daling in biodiversiteit (soortenrijkdom) te keren**

- Basis op orde: o.a. afronden, inrichten en beheren van het natuurnetwerk, herstelbeheer Natura 2000

- Bevorderen van natuur-inclusief ontwerpen bij nieuwe ontwikkelingen en het realiseren van andere opgaves

- Vergroten betrokkenheid van mensen bij natuur in hun leefomgeving door actieve inzet bij het herstel van biodiversiteit en landschapsonderhoud in de directe omgeving

- Stimuleren en ondersteunen van de transitie naar natuur inclusieve landbouw/ circulaire economie, onder andere via een integrale Landbouwagonderzoekagenda. Daarnaast koppelingen maken met onder meer de recreatiesector, het beheer en onderhoud van infrastructuur en ontwerp van bedrijfsterreinen door overheden.

- Burgers meer betrekken bij agrarisch natuurbeheer en bij het versterken van natuur inclusieve landbouw

- Cultuur inzetten als middel om samenleving te betrekken bij biodiversiteit en circulariteit (Legacy LF2018, Agenda 2018)

- Experimenteren in proeftuinen met het wegnemen van onnodige regelgeving (rijk, Europa)

- Werken aan preventie van overlast en schade en zo eenvoudig mogelijke uitvoering van wettelijke taken

Vraag:

Wilt u toelichten waarom u deze punten niet in het omgevingsplan heeft opgenomen of anders heeft geformuleerd?

-
- *Onder 'Natuur beschermen en ontwikkelen' staat dat de provincie via het subsidiestelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer agrarisch natuurbeheer wil stimuleren. Verder wil de provincie vitale weidevogelpopulaties realiseren. Voldoende openheid en rust zijn daarvoor belangrijk. Aantasting van weidevogelgebied door bijvoorbeeld nieuwe stedelijke ontwikkelingen zal gecompenseerd moeten worden, gericht op kwaliteit (aantal gruttoparen) als kwantiteit (aantal hectare). (pagina 10)*

In de Omgevingsvisie van de provincie staat:

We zetten ons in voor de realisatie en bescherming van het natuurnetwerk. Voor de Natura 2000 gebieden realiseren we via beheerplannen natuurdoelen. Ook buiten het natuurnetwerk beschermen we de natuurkwaliteiten, met name in de agrarische gebieden. We stimuleren agrarisch natuurbeheer door boeren, met een accent op weidevogels. We willen dat de gebieden waar het echt stil is, ook echt stil blijven. En dat gebieden met volop duisternis, donker blijven.

Vraag:

Wilt u aangeven waarom u in dit omgevingsplan de uitgangspunten uit de omgevingsvisie anders of niet heeft geïmplementeerd?

- *Onder de paragraaf ‘Verbeteren en schoonhouden van het milieu’ staat onder andere als doelstelling om te zorgen voor een veilige leefomgeving. Dit kan door omgevingsveiligheid al vroeg in het ruimtelijk planproces te betrekken. Zo dienen brandveiligheidsrisico’s bij grote stallen beperkt te worden en dienen bij de plaatsing van bijvoorbeeld 5G-masten de actuele wetenschappelijke inzichten over gezondheid en veiligheid betrokken te worden. (pagina 10)*

In de Omgevingsvisie van de provincie staat:

Wat schoon is, houden we schoon. Een gezonde bodem, frisse lucht en schoon water zijn basisvoorwaarden voor een gezonde en veilige leefomgeving. We voldoen uiteraard aan wettelijke milieunormen en bestuurlijke afspraken. Mogelijkheden en draagvlak voor meer ambitieuze milieunormen worden benut.

Vraag:

Wilt u aangeven waarom u in dit omgevingsplan de uitgangspunten uit de omgevingsvisie anders of niet heeft geïmplementeerd?

-
- *De beleidsbrief, opgesteld met boeren, natuurorganisaties, onderwijsinstellingen, agrarische belangenbehartigers en het bedrijfsleven, richt zich op een meerjarig en kansrijk toekomstperspectief voor de Friese landbouw. (pagina 12)*

Aanpassen:

De natuurorganisaties hebben deze beleidsbrief niet mede opgesteld.

Wilt u deze tekst zodanig aanpassen dat de natuurorganisaties op deze beleidsbrief hebben gereflecteerd.

-
- *Hierbinnen wordt hoogwaardige landbouwgrond beschermd en worden agrarische ontwikkelmogelijkheden meer afgestemd op de natuurlijke omstandigheden in een gebied. (pagina 12)*

Aanpassen:

Deze tekst zien wij graag zodanig aangepast dat de landbouw de natuur volgt. En niet andersom.

-
- *Zo moet op grond van artikel 2.39 van de verordening in een omgevingsplan regels worden opgenomen die zijn gericht op bescherming, instandhouding, verbetering en*

ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurwerk Nederland (NNN-gebieden). (pagina 16)

Toevoegen:

Graag toevoegen dat de NNN opgave wordt gerealiseerd. Deze opgave is nog niet geheel gerealiseerd.

Natuur, Landschap en cultuur historie

- 36. *Landschap. (pagina 17)*

Toevoegen:

Er zijn diverse Natuurgebieden van IFG, NM en SBB binnen het plangebied. Wilt u deze opnemen binnen deze paragraaf?

1.7.1 Hoe doen wij dat; wat is ons idee daarbij in De Fryske Marren?

In het omgevingsplan van de Fryske Marren worden regels geclusterd in de vorm van gebiedstypen. Bijvoorbeeld gebiedstype:

- *woongebied;*
- *centrum;*
- *bedrijventerrein*
- *buitengebied. (pagina 24)*

Vraag:

Het buitengebied is wel een heel breed gebiedstype. Vallen zowel de percelen met bestemming 'natuur' als 'landbouw' hierin?

-
- *Bij plannen vormen deze landschappelijke waarden de basis. Binnen deze waarden wordt gekeken naar zowel de cultuurhistorie, de belevingswaarde als de ecologische waarde. Bij het maken van plannen moet in de afwegingen duidelijk worden hoe omgegaan wordt met deze landschappelijke waarden. In de interactieve kaart van de omgevingsvisie staan de landschappelijke kenmerken en kwaliteiten, de lange termijn doelen en de opgaven van de verschillende gebieden beschreven. Deze zijn het*

uitgangspunt bij ontwikkelingen. Het streven is om door nieuwe ontwikkelingen de diversiteit en herkenbaarheid van ons landschap verder te versterken en soms nieuwe landschappen te laten ontstaan. (pagina 60)

Goed dat de gemeente de landschappelijke waarden als basis neemt ook voor het verder versterken van het landschap. Tegelijkertijd kunnen de handreikingen in relatie tot Basiskwaliteit natuur ook als uitgangspunt genomen worden voor het gehele buitengebied (inclusief dorpen en steden) In de aanvulling op de 'Bronnen' heb ik hier al een link opgenomen.

-
- *Het voorzorgsbeginsel is het beginsel dat inhoudt dat bedrijven en overheden maatregelen nemen wanneer er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben voor het milieu of de gezondheid. (pagina 64)*

Toevoegen:

Het is belangrijk dat dit voorzorgsbeginsel ook wordt gehanteerd voor natuur. In de Gemeentelijke handleiding regulering Bestrijdingsmiddelen voor gemeenten worden mogelijkheden om de natuur beter te beschermen beschreven en hoe dit in het beleid geborgd kan worden. We willen u dan ook nadrukkelijk vragen om activiteiten die negatieve gevolgen kunnen hebben te voorkomen en dit via regels en voorwaarden te borgen. [Gemeentelijk-handleiding-Regulering-Bestrijdingsmiddelen.pdf](#)

-
- *Kader 41 Spuitzone gewasbeschermingsmiddelen - Een verbod voor sierteelten op nieuwe locaties. (pagina 64)*

Toevoegen:

Verstandig dat de gemeente spuitvrije hanteert. Laat dit niet alleen het geval zijn voor nieuwe locaties, maar tevens ook op oude en nieuwe locaties in de nabijheid van bestaande natuurgebieden.

De spuitvrije zones (naast gezondheid) ook voor natuur toepassen is wel iets wat in het omgevingsplan opgenomen zou kan worden.

-
- *Kader 42 Restrictiegebieden. (pagina 65)*
Natuur- en bosgebied.

Vraag:

Vallen hieronder alleen de natuur/bos gebieden zelf of wordt hier ook rekening gehouden met externe werking en dus met een bredere zone om (Natura 2000-)natuurgebieden heen?

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

team Romte

Organisatie

provincie Fryslân

E-mailadres

5.1.2e @fryslan.frl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Niet-agrarische bedrijvigheid
- Recreatie en Toerisme
- Cultureel Erfgoed
- Landschap
- Restrictiegebieden

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

ALGEMEEN

De meeste uitgangspunten zijn, afhankelijk van de verdere uitwerking, inpasbaar binnen de regels van de OVO. Op enkele punten (zie hieronder onder kader 25 ruimte voor ruimte en 27 pre-mantelzorg) is sprake van strijd met de OVO. Dit wordt in het stuk zelf al aangegeven.

Hieronder heeft de dienst een aantal vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Dit zijn de onderwerpen die op 9 december 2025 zijn besproken met de gemeente.

De provincie is druk bezig met het opstellen van de nieuwe POVI. Dit kan mogelijk nieuwe mogelijkheden voor ontwikkelingen bieden.

De provincie blijft graag betrokken bij de verdere uitwerking van de uitgangspunten in een wijziging van het Omgevingsplan. De provincie is met name benieuwd hoe de principes in artikel 2.1 t/m 2.5 OVO verwerkt (kunnen) worden in het Omgevingsplan.

A. AGRARISCHE SECTOR

Kader 1. Ruimte voor agrarische bedrijven.

Vraag:

Komen er aanvullende regels voor bv. de landschappelijke inpassing van bebouwing op bestaande bouwpercelen?

Kader 2. Uitbreiding agrarische bouwpercelen

Vraag:

Hoe kan een bouwperceel worden uitgebreid zonder wijziging van het Omgevingsplan. Is dan sprake van een afwijking?

Kader 3. Uitbreidingen tot 1,5 ha en boven 1,5 ha

Vraag:

In tekst staat dat er aandacht wordt besteed aan de principes. Dit geldt voor alle ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt. Hoe gaat de gemeente dit uitwerken?

Kader 6. Nieuwvestiging niet-grondgebonden agrarische bedrijven

Opmerking:

In de tekst wordt gewezen op een aparte regeling voor biologische boeren in de OVO. Deze uitzondering voor biologische boeren is met amendement door PS weer geschrapt uit de 2e aanpassing van de OVO.

Kader 7. uitbreiding van niet-grondgebonden agrarische bedrijven.

Opmerking:

Als bij uitbreiding met 10% het bouwperceel groter wordt dan 2 ha dan moet de maatwerkbepaling in artikel 2.20, derde lid worden toegepast. Dit kan niet in het algemeen in het Omgevingsplan worden toegestaan. De gemeente kan dan alleen met maatwerk meewerken met een aparte wijziging van het Omgevingsplan.

Kader 15. Schuilgelegenheden

Opmerking:

Voor het toestaan van schuilgelegenheden bij hobbyboeren moeten de regels weidevogelkansgebieden en NNN beheergebied worden toegepast. Dit geldt niet voor het toestaan van schuilgelegenheden t.b.v. agrarische bedrijven.

Kader 16. paardenbakken

Opmerking:

Ook hier geldt dat bij paardenbakken voor hobbymatig gebruik rekening gehouden moet worden met de regels weidevogelkansgebieden en NNN beheergebieden.

Kader 17. nevenactiviteiten

Opmerkingen:

Bedrijvigheid passend bij gebied (lichte bedrijvigheid)

Helder moet zijn wat onder lichte bedrijvigheid valt. Met name als het gebruik vergunningvrij is.

Kleinschalig kamperen tot 15 kampeerplaatsen

Tot 15 kampeerplaatsen is bij recht. Voorwaarde is wel dat het landschappelijk ingepast moet worden. Hoe wordt hier op toegezien? Advies is om kleinschalig kamperen alleen met een vergunning mogelijk te maken.

Trekshutten

De OVO gaat uit van kleine recreatieve verblijfseenheden tot 50 m2. Dit kunnen trekshutten maar ook tenthuisjes, pipowagens e.d. zijn. In de tekst staat dat er nog een ontwikkelkader volgt. Gemeente kan in dit kader naar de mogelijkheden in 2.14 OVO kijken.

Parkeren

Bij alle nevenactiviteiten in principe uitgaan van parkeerterrein op eigen erf. Bij kleinschalig kamperen mag parkeren wel bij kampeerplaats.

Inkomenstoets bij ondergeschiktheid

Komt in 3e aanpassing van de OVO waarschijnlijk te vervallen. Gemeente is zelf bevoegd om keuzes te maken in het ontwikkelkader.

Kader 18: vrijkomende agrarische bebouwing

Opmerkingen:

o Zijn alle vervangende functies bij recht toegestaan? Advies is om functies zoals een hulpbedrijf landelijk gebied, paardenhouderij en manege alleen met vergunning toe te staan. Hoe wordt omgegaan met gebruik van het erf (bv. buitenopslag)

o Hoe wordt getoetst aan de principes bij hergebruik en vervangende nieuwbouw?

o Wat wordt verstaan onder bijzondere woonvormen? Zie artikel 2.24 OVO (en artikel 2.24a na vaststelling 3e wijzigingsverordening OVO) voor de mogelijkheden.

B. WONEN

Kader 20: gebruiksmogelijkheden wonen

Opmerkingen:

Kleinschalig kamperen 15 kampeerplaatsen

Bij onderdeel agrarisch wordt de voorwaarde gesteld dat het landschappelijk ingepast moet worden. Dit is hier niet vermeld. Moet ontwikkeling op het woonerf of mag het ook aansluiten? Dit is relevant als perceel in weidevogelkansgebied of NNN beheergebied ligt. Advies is om alleen met vergunning mee te werken.

Kleinschalig kamperen 25 kampeerplaatsen

Dit alleen toestaan bij woonboerderij? Ook hier ontbreekt landschappelijk inpassing en toets aan principes. In het op te stellen ontwikkelkader kan de gemeente hier nader beleid op maken.

Kader 21: Voormalige boerderijen

Opmerking:

In de tekst wordt aangegeven dat hier meer bouw- en gebruiksmogelijkheden worden geboden. Advies is om binnen de woonfunctie in beginsel niet meer bebouwing dan de bestaande toe te staan.

Kader 25: ruimte-voor-ruimte

Opmerking:

De gemeente wil ruimte bieden voor maximaal 5 nieuwe woningen op een voormalig agrarisch perceel bij sloop van 3000 m² en 2 nieuwe woningen bij sloop van 1000 m². De gemeente geeft zelf al aan dat dit vooralsnog niet past binnen de OVO. In POVI-verband wordt gekeken of er ruimte is voor versoepeling.

Kader 27: (pre-)mantelzorg

Opmerking:

Het ruimte bieden voor pre-mantelzorg past niet binnen de regels van de OVO. Wellicht worden op termijn Rijksregels gesteld of wordt nieuw beleid vastgelegd in de POVI. Afhankelijk hiervan kan al dan niet worden meegewerkt.

C. NIET-AGRARISCHE BEDRIJFVIGHEID

Kader 28: uitbreidingsmogelijkheden

Vraag:

Met vergunning kan worden meegewerkt aan een uitbreiding van de bedrijfsgebouwen met 50% van het bestaande vloeroppervlak. Niet duidelijk is of ook buiten het werkingsgebied uitgebreid mag worden met een vergunning.

Kader 29: nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid

Opmerking:

Nieuwe niet-agrarische activiteiten in het landelijk gebied moeten passend zijn binnen de omgeving (zie artikel 2.22 en 2.24 OVO). Bij een nevenactiviteit geldt daarnaast nog dat de activiteiten ondergeschikt moeten blijven.

Algemene vragen en opmerkingen

- De nevenactiviteiten (kleinschalige recreatie, beroep-aan-huis) ontbreken. Of gelden hier regels wonen?
- Er ontbreken specifieke uitgangspunten voor voorzieningen cultuur, zorg, maatschappelijk.

D. RECREATIE EN TOERISME

Kader 31: kleinschalige kampeerterreinen, recreatieappartementen, dagrecreatie

Vragen:

- mogen er geen appartementen/logies/kamperen bij niet-agrarische bedrijven?
- mag dagrecreatie ook buiten bouwperceel? En is hiervoor geen vergunning nodig?
- 15 kampeerplaatsen bij recht? Betekent dit dat geen vergunning nodig is?
- Moet kamperen op het erf of mag het ook aansluitend aan?
- Is de toets aan weidevogelkansgebied/natuur/landschap goed geregeld?

Opmerking:

- als sprake is van kleinschalige recreatie op grond van 2.14 dan kan recreatie niet de hoofdfunctie worden

Algemene vraag

Worden er nog mogelijkheden m.b.t. uitbreiding en nieuwvestiging van reguliere recreatieterreinen geboden?

E. CULTUREEL ERFGOED

Kader 32: Archeologie

Opmerking:

Naast de FAMKE moet na vaststelling van de 3e aanpassing OVO ook Grutsk geraadpleegd worden in verband met boerderijplaatsen die archeologisch waardevol zijn.

Kader 33 en 34: Cultuurhistorie en historische bebouwing

Opmerking:

De cultuurhistorische waarden in Grutsk en de CHK-kaarten moeten meegenomen worden op grond van artikel 2.1 OVO.

F. LANDSCHAP

Kader 36: landschappelijke kwaliteit

Opmerking:

De eigen landschapsbiografie is een goede basis. Bij het aanvullen moet ook gekeken worden naar Grutsk en de CHK-kaarten.

Algemene vraag

Bij nieuwe ontwikkelingen wordt niet alleen gekeken naar landschap en cultuurhistorie maar ook andere omgevingskwaliteiten. Hoe wordt dit verwerkt in het plan?

F. RESTRICTIEGEBIEDEN

Kader 42: restrictiegebieden

Opmerking:

- o Voor grondwaterbeschermingsgebieden gelden geen instructieregels meer in de OVO. De regels werken rechtstreeks. De gebieden hoeven dus in principe niet op de kaart.
- o In 3e wijziging OVO komen er wellicht wel instructieregel voor stiltegebieden. Hiervoor zou dan wel een restrictiegebied moeten komen.
- o Graag bij natuur- en bosgebied ook weidevogelkansgebied benoemen.
- o Zie ook artikel 2.30 en 2.33 OVO (reserveringszones waterkering en buitendijkse gebieden). Ook hier gelden restricties.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e @goedmakers.nl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Landschap
- Restrictiegebieden

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

De inventarisatie: hierin ontbreekt een inventarisatie van de natuur en landgoederen.

Agrarische sector: zeer gedetailleerd, maar niets over omzetting landbouwgrond naar natuur.

Landschap: niets over versterking landschap, alleen aandacht voor inpassing van een zeer beperkt aantal activiteiten (alleen die op energie gebied).

Restrictiegebieden: niets over landgoederen en uitbreiding van natuur en bos om de achteruitgang van de biodiversiteit tegen te gaan.

Deze omissies moeten hersteld.

Ik vraag de Gemeente bovendien bij de inwoners van DFM te inventariseren welke percelen in natuur omgezet kunnen worden (zonder of met subsidie voor die omzetting) .

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Gemeente De Fryske Marren
Team Ruimtelijke Ontwikkeling
Postbus 101
8500 AC Joure

Balk, 19 december 2025

Betreft: Reactie ontwerpnota uitgangspunten wijziging omgevingsplan Buitengebied Zuidwest

Geachte heer/mevrouw,

Eigen Warmte Balk, landelijke voorloper op het gebied warmtenetten op dorpsniveau, heeft met interesse kennisgenomen van de ontwerpnota met uitgangspunten voor de wijziging van het omgevingsplan Buitengebied Zuidwest.

Het is positief dat de warmte- en energietransitie in thema's Landelijk gebied en Infrastructuur, Bedrijvigheid en Energie in de gemeentelijke Omgevingsvisie al een duidelijke plek hebben gekregen. En opgenomen is als een van de vier urgente opgaven in de provinciale omgevingsvisie Fryslân *Romte Diele*. Dat is zeer belangrijk vanuit het oogpunt van duurzaamheid en betaalbaarheid van warmte en energie voor inwoners.

Voorstel voor aanpassing

Tegelijkertijd constateren wij dat paragraaf 2.7 over de energietransitie in de nu voorliggende ontwerpnota onvoldoende concrete richting en ambitie bevat. Juist gezien de urgentie van deze opgave, de voorbeeldrol die gemeente De Fryske Marren kan vervullen en het unanieme raadsbesluit uit november 2024 over de steun aan drie concrete warmtenetprojecten in de gemeente, achten wij een nadere uitwerking wenselijk. Hieronder lichten wij toe op welke punten de ontwerpnota naar onze mening kan worden versterkt en doen wij voorstellen voor aanpassing. Wij verzoeken u dit over te nemen in het belang van een voortvarende en samenhangende uitvoering van de energie- en warmtetransitie.

Warmtenetten als belangrijke bijdrage

Warmtenetten kunnen een belangrijke rol spelen in het loskomen van de instabiele en hoge aardgasprijzen, zonder dat er winst door en voor derden wordt nagestreefd. Dit sluit goed aan bij de gemeentelijke ambitie om fossielvrij te worden. Energie Coöperatie Gaasterland (ECG) heeft om die reden het project Eigen Warmte Balk opgezet. In dit project werkt de coöperatie samen met de gemeente De Fryske Marren, woningcorporatie Dynhus, AVK Plastics (leverancier van restwarmte), Plaatselijk Belang Balk Vooruit en Ondernemersvereniging Eigen Haard / De Stikke.

Het project Eigen Warmte Balk laat zien dat lokale samenwerking tussen gemeente, bedrijven, woningcorporaties en inwoners concreet kan bijdragen aan een duurzame en betaalbare warmtevoorziening. Het kan dienen als voorbeeld voor andere dorpen en wijken binnen De Fryske Marren (en daarbuiten) en de gemeentelijke ambitie versnellen om fossielvrij te worden.

Warmtenet: noodzakelijk en haalbaar

Het Voorlopig Ontwerp laat zien dat een warmtenet voor de kern van Balk zowel technisch haalbaar als financieel kansrijk is. In dit gebied liggen ongeveer 1.400 van de 1.900 woningen in Balk, voornamelijk oudere rij- en hoekwoningen die voor 1987 zijn gebouwd. Ook bevinden zich hier circa 190 woningen van huishoudens (400-500 bewoners) die te maken hebben met energiearmoede.

Enige betaalbare alternatief

Voor de oudere rij- en hoekwoningen is een warmtenet in de meeste gevallen het enige betaalbare alternatief. Het installeren van een eigen warmtepomp vergt een aanzienlijke investering door de bewoner voor zowel isolatie als de aanschaf van de pomp. Voor veel particuliere woningeigenaren is dit vaak onbetaalbaar. Als het niet lukt om een warmtenet te realiseren, blijven juist de huishoudens met de laagste inkomens afhankelijk van de instabiele en hoge gasprijzen. Voor woningcorporaties betekenen individuele warmtepompen veel hogere maatschappelijke investeringen dan bij een collectief warmtenet.

Zowel bij particulieren als huurders nemen de binnen- en buitenunits van warmtepompen ook nog eens veel ruimte in beslag, vooral bij rijwoningen. De kans op geluidsoverlast bij woningen die dicht op elkaar staan neemt eveneens toe.

Ongeveer de helft tot driekwart van de jaarlijkse kosten van het warmtenet bestaat uit elektriciteitskosten voor het draaien van de warmtepompen in de warmtecentrale. Omdat wij geen winstoogmerk hebben en eigen elektriciteit willen opwekken, kunnen wij de warmte tegen lage en stabiele prijzen aanbieden. In tegenstelling tot individuele warmtepompen zijn er geen buitenunits nodig, maar alleen een afleverset op de plek van de huidige cv-ketel. Investerings in isolatie zijn voor aansluitingen op het warmtenet niet noodzakelijk. Dit maakt het warmtenet zowel sociaal als financieel aantrekkelijk voor alle inwoners van Balk.

Belang van elektriciteitsopwekking en netontlasting

Daarnaast is van groot belang dat het beslag op het elektriciteitsnet bij een warmtenet ongeveer de helft kleiner is dan wanneer woningen individueel met warmtepompen aardgasvrij worden gemaakt. Dit, gecombineerd met het gebruik van warmtebuffering, helpt huidige en toekomstige netcongestie te verminderen en te voorkomen.

Het zelf kunnen opwekken van elektriciteit zonder winstoogmerk is daarom heel belangrijk, zowel vanuit het oogpunt van lage en stabiele warmteprijsen als van netstabiliteit. Het omgevingsplan kan hier volgens ons op vier manieren een belangrijke bijdrage aan leveren:

1. **Nieuwe dorpsmolens toestaan**, als deze direct worden gekoppeld aan een warmtecentrale voor een warmtenet*.
2. **Het mogelijk maken om bestaande windmolens om te zetten naar dorpsmolens**, inclusief de daaraan gekoppelde vervangingsmogelijkheden*.

**Punten 1 en 2 zijn natuurlijk ook gerelateerd aan provinciaal beleid. Daarom hebben we deze ook ingebracht in de reactie op de provinciale Contourenschets.*

3. **Grootschalige warmtebuffering mogelijk maken**, bijvoorbeeld met grote silo's gevuld met water, ten behoeve van warmtenetten. Voor onze situatie gaat het waarschijnlijk om een silo met een hoogte van 20 meter.
4. **Warmte- en stroomopwekking via zonnepanelen mogelijk maken**, specifiek voor warmtenetten.

Verzoek tot verwerking in de Ontwerpnota

Samengevat zijn alle bovenstaande punten direct gerelateerd aan:

- het efficiënt gebruik van elektriciteit (en daarmee de businesscase van het warmtenet);
- de mogelijkheid zo aantrekkelijk mogelijke warmtetarieven aan inwoners aan te bieden, wat in grote mate bijdraagt aan de deelname aan het warmtenet (en zo ook weer aan de businesscase);
- en het voorkomen of beperken van netcongestie.

Wij verzoeken daarom nadrukkelijk om bovenstaande punten in paragraaf 2.7 over de Energietransitie op te nemen.

Natuurlijk zijn wij graag bereid een en ander nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

5.1.2e

(Projectleider Eigen Warmte Balk)

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	3

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

Gaestdyk 49 Tjerkgaast

Organisatie

Makelaardij Bijstra

E-mailadres

info@bijstra.nl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Wonen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Team ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente De Fryske Marren

Postbus 101

8500 AC JOURE

Tjerkgaast, 22 december 2025

Onderwerp: reactie op ontwerpnota uitgangspunten Omgevingsplan Buitengebied Zuidwest

Geachte heer/mevrouw,

In het omgevingsplan wordt bij de bestemming wonen en wonen voormalige boerderij ruimte gegeven voor het realiseren van een minicamping. Alhoewel dit mooi is voor de recreatie in dit gebied wordt er te weinig bij stilgestaan wat voor gevolgen dit heeft voor naastgelegen burens en wat voor impact dit heeft voor de privacy en het leefgenot. Daarnaast zal het toenemen van geluidsoverlast een grote rol spelen bij de burens gezien het wonen in het buitengebied vaak een bewuste keuze is om in de rust te wonen.

Tevens zal het parkeren en toenemen van autoverkeer overlast veroorzaken gezien er in het algemeen weinig openbare parkeermogelijkheden zijn en dan in de berm geparkeerd wordt met alle gevolgen van dien.

Alhoewel wij niet tegen minicampings zijn, zullen er mijns inziens wat voorwaarden zwaarder moeten worden ingezet om te borgen om overlast en klachten en bezwaren van burens te minimaliseren.

Parkeren

Er wordt in het concept niet gesproken over parkeren en toename autoverkeer, het lijkt mij een goede aanvulling te beschrijven dat dit op eigen terrein moet gebeuren.

Sanitair gebouw

Er wordt mogelijk gemaakt in het concept dat er een sanitair gebouw mag komen van max 50m², echter is er niets beschreven over de locatie hiervan. Aangezien een sanitair gebouw wel degelijk overlast bezorgt qua geur en geluid(douchen/afwassen) lijkt het mij zinvol hiervan ook een minimale afstand te beschrijven vanaf de erfgrs en dichtstbijzijnde woning en daarnaast op het kampeerterrein te plaatsen.

Omschrijving terrein

Er wordt in het concept gesproken van een minimaal perceel van 5.000m² voor het toestaan van een minicamping. Maar de definitie van het perceel is niet nader omschreven en voor vele interpretaties vatbaar. Betreft dit het kampeerterrein of het kadastrale perceel waar de woning ook op staat en mogen dit dan ook twee kadastrale nummers zijn? Aangezien sommige woningen op twee kadastrale nummers staan. Daarnaast wat doen we als er bijvoorbeeld 4.000m² grond aan de voorzijde van de woning is en 1.000m² aan de achterzijde, waar de aanvrager de minicamping wil realiseren. Het zou duidelijker zijn om de minimale oppervlakte (bijvoorbeeld 5.000m²) welke overblijft na de verplichte afstanden waarop de minicamping moet

worden gerealiseerd te noemen. Tevens te beschrijven dat op deze minimale oppervlakte ook de parkeerplaatsen en sanitair gebouw gerealiseerd moet worden.

Afstanden

Aangezien de meeste minicampings in het buitengebied zullen liggen is de ligging hiervan in open terrein waar geluid heel ver draagt. Er wordt in het concept gesproken over een minimale afstand van 50 meter van de dichtstbijzijnde woning bij een minicamping met max. 15 plaatsen, echter wordt hier niet genoeg rekening gehouden met de naastgelegen burens. In de praktijk liggen alle huizen niet op dezelfde lijn en in de meeste gevallen hebben de meeste huizen de tuin aan de achterzijde. In de praktijk komt het er dan op neer dat er wel een afstand is van 50 meter, maar de camping nog steeds op de erfgrs gesitueerd kan worden. Er is dan volledig zicht vanaf de minicamping op de tuin en huis van de burens wat de privacy van de burens behoorlijk schendt, overigens is hier ook jurisprudentie van dat vergunningen hierom teruggedraaid zijn.

Om dit beter te borgen kan er net als bij de uitbreiding naar 25 plaatsen zowel een minimale afstand van erfgrs als een minimale afstand van de dichtstbijzijnde woning worden opgenomen.

Cumulatie activiteiten

Bij bestemming wonen voormalige boerderij zijn er nog meer recreatieve mogelijkheden zoals theetuin, recreatieappartementen, minicamping etc. Het is dus mogelijk om al deze activiteiten gezamenlijk uit te voeren, echter gelden nog steeds dezelfde afstanden en regels terwijl dit veel meer overlast met zich meebrengt. Het zou misschien beter zijn hier de minimale afstanden te vergroten, grotere minimale perceeloppervlakte te eisen of het limiteren van activiteiten. De hoofdbestemming is wonen en je kunt je afvragen als je een minicamping hebt met theetuin en drietal appartementen of het dan nog wel ondergeschikt is aan wonen.

Mobiele kampeermiddelen

Bij de vorige bestemmingsplannen zijn campers uitgesloten van deze groep, ik lees hier in dit concept niets van terug.

Heeft u vragen over onze bedenkingen/voorstellen dan kunt u gerust contact met ons opnemen.

Deze brief sturen wij ook nog per post.

Met vriendelijk groet,

Makelaardij Bijstra

5.1.2e 5.1.2e

Gaestdyk 49

8522 MZ Tjerkgaast

5.1.2e

info@bijstra.nl

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

Energiecoöperatie Gaasterland U.A.

E-mailadres

5.1.2e @energiecooperatiegaasterland.frl

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Energietransitie

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Geachte heer/mevrouw

De warmte en energietransitie is in volle gang. De Energiecooperatie Gaasterland U.A. (ECG) is hier dan ook volop mee bezig. Een voorbeeld daarvan is het Project Eigen Warmte Balk. (een initiatief van de ECG). Vanuit het project EWB is een reactie op de ontwerpnota omgevingsgebied Buitengebied Zuidwest gegeven. Hier wordt het belang voor dorpsmolens, zonneweides, zonnepanelen op daken, grootschalige warmtebuffers aangegeven. Zaken die voor de ECG en de warmtetransitie zeer belangrijk zijn voor het project EWB als voor de rest van het werkgebied van de ECG. Helaas zien wij nu dat paragraaf 2.7 over de energietransitie in de nu voorliggende ontwerpnota onvoldoende concrete richting en ambitie bevat. Juist gezien de urgentie van deze opgave, de voorbeeldrol die de gemeente de Fryske Marren kan vervullen en het unaniem raadsbesluit uit november 2024 over de steun aan de drie concrete warmteprojecten in de gemeente, achten wij een nadere uitwerking wenselijk. Graag zou ik met u over gedachten willen wisselen over bovengenoemde.

Groet

5.1.2e

Voorzitter Energiecooperatie Gaasterland

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

Anoniem

Adres

Demokraten wei, De Fryske Marren

E-mailadres

5.1.2e @gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Niet-agrarische bedrijvigheid
- Recreatie en Toerisme
- Landschap
- Energietransitie
- Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen
- Restrictiegebieden

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Het zou, democratisch gezien, gezonder zijn wanneer een omgevingsplan, dat immers een langere geldigheid heeft dan de gemeenteraad of provincie bestuur, een onpartijdige wetenschappelijke basis heeft. Het mag geen verkapte politieke verlenging worden van de zittende raad. Dan worden de 4 jaarlijkse verkiezingen onnodig.

Daarnaast is discriminatie grondwettelijk verboden en verdient iedereen een gelijkwaardige behandeling. Het omgevingsplan gaat over alle inwoners en boeren en hun bedrijven maken daar gewoon deel van uit. Het is onjuist hen boven de wet te stellen of buiten ambtelijk toezicht of politieke bemoeienis te stellen. Sterker nog, door hun vervuilende werkzaamheden verdienen ze juist, net als andere vervuilende industrieën, extra bemoeienis om ons aller gezondheid geen schade toe te brengen.

Uw concept is erg beïnvloed door LTO en ik zou de boeren propaganda achterwege laten. Zo weet iedereen, die wel eens in het buitengebied komt, dat boeren met hun maaien en uitrijden van mest de weidevogels geen dienst bewijzen. Met een stelling zoals dat agrarische bedrijven de weidevogels ten goede zouden komen ondermijnt u de geloofwaardigheid van het omgevingsplan.

Om in vrijheid en zonder risico, zoals bij verkiezingen, mijn mening te geven, kies ik er voor, anoniem te blijven en heb een willekeurig pseudoniem gekozen.

Indien uw concept gelijkwaardig wordt voor alle inwoners wil ik er op sommige punten graag aan bijdragen.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

Organisatie

nvt

E-mailadres

5.1.2e

@hotmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Wonen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

Eerder is er contact geweest over de wijziging van de bestemming van ons adres. In overleg besloten de wijziging van het bestemmingsplan af te wachten. Ziet u hiertoe bij de herziening nu mogelijkheden?

Ik hoor graag van u.

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Reactie van werkgroep Griene Romte, Dorpsbelang Wikel

versie 31dec 2025

1.4 Bronnen kaders

- In de opsomming dient ook vermeld te worden de uitermate belangrijke “Landschapsbiografie Súdwesthoeke”. Gelukkig wordt het nog (zeer kort) genoemd in par 1.6.2, p. 20 en par. 2.6, p.59. Dit niet, of zeer summier, noemen is wat symptomatisch voor de Ontwerpnota van uitgangspunten waarbij Landschap en Natuur er zeer mager uitkomen. Zo worden er slechts 1-2 pagina’s (p. 20 en 59) besteed aan het Landschap terwijl dit, samen met volksgezondheid, toch het belangrijkste onderdeel/basis is van het buitengebied Zuidwest. Wikel bijvoorbeeld bestaat uit vooral buitengebied. Suggestie is dan ook om allereerst par. 1.4 uit te breiden met een extra paragraaf 1.4.9 over *Landschap en Natuur*, incl. de landschapsbiografie, of tussen par 1.4.1 en 1.4.2. Bij par.2.6 komen we nog met enkele suggesties om wat meer aandacht te besteden aan Landschap en Natuur en met name ten aanzien van het behoud en verbetering ervan.
- Wat gemist wordt in de opsomming en kaders, zijn *de Europese waterkwaliteitsnormen* waar Nederland in 2027 aan dient te voldoen (de zg. KRW) en die nogal bepalend kunnen zijn voor de landbouwfuncties in het buitengebied.
- In de opsomming en kaders worden ook gemist: de Volksgezondheid, Natuerlik Fryslân 2050, het Veenweidegebied, de Bossenstrategie, het herstel en behoud van Biodiversiteit.
- In 1^e alinea, p.11 staat dat “*het kenmerkende landschap van Fryslân in stand dient gehouden te worden*”, maar nergens staat wat dit kenmerkende landschap dan wel is en dat er ook herstel nodig is omdat vele kenmerkende landschapselementen zoals slootjes, houtwallen de afgelopen decennia zijn verdwenen.

1.6.1 Transitie in de landbouw

- Gemist wordt de beperkingen voor geitenhouderijen gezien het recente advies van de Gezondheidsraad waarbij als mogelijke oplossing om het aantal dieren op een bedrijf te beperken.
- Gemist wordt ook de omzetting van grasland naar akkerbouw of tuinbouw. Sierteeltuitbreiding, waarbij chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, is per 1 oktober 2025 reeds verboden in de DFM. Een grootschalige verandering echter van gras naar akkerbouw- of tuinbouwpercelen zou tot een grote verandering leiden van het open, groene landschap in het zuidwest gebied. Daarom is een verbod nodig om grasland om te zetten in akkerbouw indien in één jaar >10% van het totale open groene grasland in het zuidwest gebied omgezet wordt.

1.6.2 Landschap Buitengebied Zuidwest

- er wordt onderscheid gemaakt tussen agrarisch opengebied en agrarisch besloten gebied waarbij in de huidige bestemmingsplankaart de kleur geel wordt gebruikt voor het agrarisch opengebied en de kleur groen voor het agrarisch besloten gebied, natuur- en bosgebieden. De benaming agrarisch is uiterst ongelukkig en gaat te veel uit van het agrarisch belang dat voorop staat. De laatste 10 jaar is dit veranderd en gaat de komende jaren onverminderd door gezien de transities in de landbouw zoals beschreven in par. 1.6.1. De tekst bovenaan p.21 om het bosgebied als “agrarisch besloten gebied” te benoemen, is daarom onjuist. “*Landschappelijk besloten*” is een betere benaming, evenals “*landschappelijk open*” bij de andere foto op p.21

2.1 Kader 1, 2, 3, 5, 7, 10, 17 Agrarische sector

- Alleen *uitbreiding van een agrarisch bedrijf* in kader 1 en 2, ook bij <1ha of <1,5ha of >1,5ha, als het voldoet aan de voorwaarden van kader 3 waarbij de bewoording “*geen afbreuk*” dient vervangen te worden door het bijdragen aan een “*betere*” milieusituatie etc. en tevens *duurzaamheid aantoonbaar* nastreeft.
- Bovenstaand punt geldt ook voor Kader 5: *Voorstel alternatief intensieve neventak veehouderij* op p.31.
- En ook voor Kader 7: *Voorstel alternatief uitbreiding niet-grondgebonden agrarische bedrijven met 10% op p.33*.
- Kader 10 dient te zijn: **Geen** (nieuwe)tunnelkassen etc. Ook bij het alternatief op p. 37 en 38 geldt als voorwaarden: het bijdragen aan een “*betere*” milieusituatie etc. ,tevens *duurzaamheid aantoonbaar* nastreeft en verder de voorwaarden van Kader 3 (waarin o.a. een gepaste landschappelijke inpassing).
- Voor Kader 17: “*Toestaan nevenactiviteiten*” voorwaarden stellen met daarbij geen verslechtering van bestaande milieusituatie, de voorwaarden van Kader 3, duurzaamheid nastreeft en er geen parkeeroverlast ontstaat voor zowel omwonenden als natuur en landschap (parkeren op eigen plaats). Dit geldt ook voor de nevenactiviteiten waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (p.43-46). Een omgevingsvergunning voor zg. *boerderijkamers* is niet noodzakelijk.

2.2 Kader 20 en 25 Wonen

- Betreffende Kader 20 *Gebruiksmogelijkheden woningen* zou er, zoals bij andere beschreven neven-activiteiten, geen vergunning nodig moeten zijn voor paardenbakken en recreatieappartementen (p. 49 en 50) waarbij wel de voorwaarden gelden die daarbij zijn beschreven.
- bij Kader 25 het aantal woningen verruimen tot maximaal 10 indien er sprake is van een zg. *knarren hof*, d.w.z. een klein aantal woningen in elkaars nabijheid, bedoeld voor senioren, op voormalige bouwwerken van het agrarisch bedrijf dat beëindigd wordt (hiermee wordt gestimuleerd dat er woningen elders vrijkomen en de krappe woningmarkt wat wordt ontlast)
- een apart Kader over *de beperkingen nabij geitenhouderijen* waar woningen gebouwd kunnen worden. In een recent rapport van de Gezondheidsraad is gebleken dat binnen een afstand van 500m van een geitenhouderij 73% meer longontstekingen voorkomen, binnen een straal van 1000m is dit 19% meer. Regels betreffende hoeveelheid geiten, emissiebeperking en wijze van mestopslag bij geitenboerderijen zijn daarom noodzakelijk en verder dienen er geen nieuwe huizen gebouwd te worden (of boerderijen veranderd te worden in wooneenheden) in een straal van 500m van een geitenboerderij. In een straal van 1000m zouden geen kinderopvang, kinderspeelplaatsen, verzorgings- en verpleeghuizen aanwezig mogen zijn, en indien wel, verplaatst te worden naar verder gelegen locaties.

2.3 Kader 28 en 29 Uitbreiding bestaande en nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid

- Zowel voor de uitbreiding van bestaande als bij nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid dienen voldaan te worden aan de voorwaarden zoals ook genoemd bij de agrarische bedrijven onder Kader 3 waarbij de bewoording “*geen afbreuk*” dient vervangen te worden door het bijdragen aan een “*betere*” milieusituatie etc. en tevens *duurzaamheid aantoonbaar* nastreeft.

2.4 Kader 31 Recreatie en toerisme

- *Dag-recreatieve inrichtingen van maximaal 1 hectare* dienen te voldoen aan de volgende voorwaarden: het mag *geen afbreuk doen aan de bestaande milieusituatie*, etc., de voorwaarden van kader 3 en tevens *duurzaamheid aantoonbaar* nastreeft. Belangrijk daarbij is het tegengaan van de zg. verrommeling van het bestaande landschap
- Gemist wordt een extra aanvullend Kader betreffende de uitbreiding van *bestaande, grote campings, jachthavens en huisjes/chalets/vaste caravans complexen* die al of niet als 2^e woning worden gebruikt. Hiervoor dienen ook de volgende voorwaarden te gelden: *geen afbreuk doen aan de bestaande milieusituatie*, etc., de voorwaarden van kader 3 en tevens *duurzaamheid aantoonbaar* nastreeft.
- Ook dient er een extra Kader te komen waarbij het mogelijk wordt om in het landelijk gebied te komen tot *extra wandel en/of fietspaden*. Een voorbeeld hiervan zou een heel rondje Sloterveer kunnen zijn waar nu slechts voor een klein deel om heen gewandeld en/of gefietst kan worden. Hiervoor moet het verplicht

worden dat op agrarische percelen toegestaan wordt om langs houtwallen, sloot- en waterkanten te wandelen (een soort recht van overpad als principerecht) en indien nodig kleine wandelbruggetjes via balken te maken. Afstemming (bijvoorbeeld over het tracé, bewegwijzering, al of niet toelaten van honden) dient altijd met de grondeigenaren te gebeuren.

- Tevens een kader waarin de *gemeentelijke jachthavens en ligplaatsen* worden genoemd. Met als maatregelen: juist onderhoud en toegankelijkheid

2.6 Kader 36 Landschap

- Allereerst dient deze paragraaf veel meer uitgebreid te worden, par 2.6 bevat slechts 1 pagina terwijl landschap en bos de allerbelangrijkste kenmerken zijn van het gebied. Deze maken met name Gaasterland, wat het grootste deel van het zuidwest gebied bevat, tot een uniek gebied die bepalend is voor de Friese identiteit. Voor deze uitbreiding dienen de teksten van de landschapsbiografie Súdwesthoeke gebruikt te worden. Ook zou het goed zijn om een onderscheid te maken tussen *Landschap en Natuur*, die allebei een **aparte** paragraaf verdienen, waarbij gemakshalve alle bosgebieden gerekend worden tot Natuur. Bij Natuur aandacht geven aan het Natuurnetwerk, Natuerlik Fryslân 2050 en de Bossenstrategie.
- Bovendien wordt gemist een Kader met aandacht voor *weidevogelgebieden*, deze verdienen een extra beschermende status via hoge waterstanden en waarbij bouwwerken en infra zoveel mogelijk weg gehouden worden uit zulke gebieden. Verder ook aandacht voor problemen en oplossingen van het veenweidegebied.
- In Kader 36 Landschappelijke kwaliteit staat nu *de landschappelijke en natuurwaarden vormen de basis voor plannen en voor het gebruik*. Dit dient veranderd te worden in “de huidige landschappelijke en natuurwaarden én volksgezondheid dienen als randvoorwaarden voor plannen en voor het gebruik”. Deze waarden dienen altijd beschermd te worden en, indien mogelijk, hersteld te worden. Daarvoor dienen er aanvullende kaders te komen voor belangrijke landschappelijke elementen als houtwallen, heggen, struik- en boombeplantingen.
Een *houtwallen- en heggenatlas* om deze elementen vast te leggen zou daarbij helpen.
- Ook voor kenmerkende lanen en singels met bomen dient er een apart Kader te komen waarbij behoud ervan genoemd wordt als belangrijkste maatregel.
- In bosgebieden, zowel groot als klein, is de stilte en rust van groot belang. Een verbod op gemotoriseerd verkeer is een basisvereiste. Verkeerswegen langs bosgebieden zouden een maximumsnelheid van 70km/u moeten krijgen en, indien mogelijk, 50km/u voor kleinere wegen. Terughoudend moet men ook zijn met het toestaan van mountainbikes of crossfietsen in deze gebieden. Segmentering van stille wandelpaden en fietspaden zou ook een manier zijn om hier mee om te gaan.
- Ook beperking van meerdaagse feesten, circus, theater, concerten zouden in bosgebieden op zijn plaats zijn. Wel moet er ruimte gegeven worden aan uitzonderingen die eenmalig zijn in een jaar en waarbij rekening gehouden wordt met geluids- en parkeeroverlast en het vogelbroedseizoen.
- Gezien het belang van Volksgezondheid voor de Omgevingskwaliteit van het buitengebied verdient het aanbeveling een en ander te beschrijven over de lucht-, water en bodemkwaliteit. Bijvoorbeeld over het terugdringen van lokale emissies uit de landbouw zoals stikstof, gebruik van glyfosaat, geurhinder en, bij huizen die dicht bij elkaar staan, aandacht voor beperking van houtstook. Eigenlijk verdient Volksgezondheid, ook gezien de nieuwe Omgevingswet, een eigen, apart kader.
- In het kader van de Natuur meer rechten geven, verdient het aanbeveling om via de Omgevingswet te komen tot een *gemeentelijke adviescommissie* die naar *de belangen van Landschap en Natuur* kijkt. In de praktijk blijkt het moeilijk om de Natuur een stem te geven. Die belangen kunnen dan bij de besluitvorming meewegen. Als de adviezen van de commissie in zekere mate bindend worden, dan worden de rechten van Landschap en Natuur meer gewaarborgd (zie ook “De natuur een stem geven? Erg lastig!”, VK, 18dec, p.3)

2.7 Energietransitie

- in **Kader 40 Dakturbines** ontbreekt de maximumhoogte. Voorstel is om dit te beperken tot 5m boven het dak waar het geplaatst is of 5m boven de hoogte van omringende daken.

2.8 Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen

- **Kader 41** *Spuitzone van gewasbeschermingsmiddelen* uitbreiden met een 4^e punt: geen sierteelt nabij Natura2000 gebieden zonder een vergunning. Recente jurisprudentie stelt dat in deze gebieden de bewijslast is omgekeerd. Diegene die sierteelt wil verbouwen in de nabijheid van Natura2000 gebieden, dient een vergunning aan te vragen en in de aanvraag aan te tonen dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet schadelijk is voor de flora en fauna in deze gebieden.
- de spuitvrije bufferzone van 50m voor sierteelt, waarbij chemische bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, tot kwetsbare functies zoals woningen, dient 150m te worden. Omdat in de sierteelt sprake is van wisselteelt en er niet elk jaar dezelfde producten op hetzelfde perceel verbouwd kunnen worden, zullen er komende 5-6 jaren steeds op andere percelen sierteelt verbouwd gaan worden. Formeel is dit geen uitbreiding omdat er reeds 1x in de afgelopen 5-6 jaar sierteelt verbouwd is. Dit kan leiden tot onverwachte intensiteit voor nabijgelegen woningen waarbij de 50m afstand niet voldoende bescherming biedt. Recentelijk is gebleken uit onderzoek dat 50m ook niet voldoende is en dat 150m meer zekerheid biedt, ook omdat het zuidwestgebied veel verspreide bevolking kent. De 150m afstand maakt het voor telers moeilijker om percelen te vinden dichtbij woningen. Dit is juist de bedoeling waardoor de zonering effectiever wordt voor de bescherming van omwonenden. Allen in zg. lege gebieden, waar geen woonbebouwing voorkomt, wordt sierteelt met chemische bestrijdingsmiddelen nog mogelijk.
- Kanttekeningen bij zo een bufferzone is a. dat het niet alleen gaat om woningen maar ook om andere kwetsbare objecten als een school, kinderopvang, verzorging- en verpleeghuizen en b. dat het niet de afstand betreft tot een woning of een schoolgebouw maar tot het woon- of gebouwperceel. Er kan immers een 20m grote tuin aanwezig zijn of bij de school een 30m lange speelplaats waar ook kinderen veelvuldig aanwezig zijn.

2.9 Restrictiegebieden

- **Kader 42** Binnen een restrictiegebied gaat het niet alleen om bouwen, maar bijvoorbeeld bij bos- en natuurgebieden ook om bepaalde activiteiten met veel geluids- en parkeeroverlast.

Namens werkgroep Griene Romte, Dorpsbelang Wikel

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

REACTIEFORMULIER OMGEVINGSPLAN BUITENGEBIED ZUIDWEST

Naam

5.1.2e

Adres

5.1.2e

E-mailadres

5.1.2e @gmail.com

Op welk onderdeel/kader reageert u?

- Agrarische sector
- Wonen
- Recreatie en Toerisme
- Landschap
- Spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen

Uw reactie op de door u gekozen onderdelen

9 Januari 2026

Geacht team,

In dit beginstadium van de totstandkoming van het omgevingsplan voor mijn directe leefomgeving, vraag ik uw aandacht voor de woon- en recreatiefunctie in het buitengebied. Ik heb deze brief eerder in Juli 2017 verzonden aan het College. Er is tot nu toe niets gedaan met mijn aanbevelingen. Sterker nog, de kwaliteit van mijn leefomgeving is in de afgelopen jaren beduidend verslechterd. Ik richt mij nu wederom tot u in de hoop dat in het kader van dit omgevingsplan eindelijk eens daadwerkelijk duurzame keuzes worden gemaakt om de kwaliteit van de leefomgeving van mij en andere bewoners van het buitengebied te herstellen. De economische activiteiten die ontplooid worden op het platteland, met name de agrarische functie, trekken een grote wissel op die kwaliteit van mijn leefomgeving. Zowel wij als bewoners, als recreanten plukken daar de wrange vruchten van.

Een tweetal aspecten licht ik uit.

1. De rondt dramatische afname van de biodiversiteit. Ieder jaar opnieuw erger ik mij er aan dat er weer minder soorten wilde planten en dieren te zien zijn dan het jaar er voor. Zelfs voorheen algemene vogels beginnen in aantal af te nemen, en ook de insectenrijkdom loopt zienderogen achteruit. Natuurgebieden liggen geïsoleerd tussen ecologisch nagenoeg uitgekilde landbouwgebieden, en verliezen steeds meer soorten. De dominante positie van de agrarische functie in ons buitengebied zorgt voor versnippering, verdroging, verzuring, vermesting en vergiftiging van onze natuur, en blokkeert daarmee potentieel herstel in hevige mate. De egaal groene gras- en maïsakkers en lelievelden vormen feitelijk een "no go-area" voor wilde planten en dieren. Een gesteriliseerde omgeving is het gevolg.

2. De toenemende geluidsoverlast, die eveneens voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door de intensieve landbouw die met steeds zwaardere machines en in een steeds hogere frequentie over de landelijke wegen en landbouwgronden dendert. Maar ook het gemotoriseerde deel van recreatie en toerisme is hier in toenemende mate debet aan. Denk aan de vele toertochten die Gaasterland doorkruisen. Ik ken mensen die om die reden zelfs zijn verhuisd.

Zelfs van boven worden wij met herrie belast door toenemend vliegverkeer, zowel lijnverkeer als recreatief verkeer (sportvliegtuigen). Vrijwel altijd (inclusief de "randen van de nacht") zijn er wel verbrandingsmotoren te horen. Het leidt er allemaal toe dat ik de zeldzame momenten van stilte koester.

Wat ik van u vraag is daadwerkelijke waardering en bescherming van de woonfunctie in ons buitengebied en sturing op dat segment van recreatie en toerisme dat zich richt op beleving van landschap, natuur, ruimte, stilte en duisternis. Ik zou graag zien dat die waardering en bescherming gewaarborgd landt in het omgevingsplan. Niet alleen ik, maar een groot deel van de mensen in ons overbevolkt landje heeft hier dringend behoefte aan, en er zijn nog maar weinig gebieden in Nederland te vinden waar deze aspecten beleefd kunnen worden. Gaasterland kan bij uitstek bijdragen aan de

invulling van die behoefte. Maar dan moeten er nu keuzes worden gemaakt. Wanneer u bereidheid toont kritisch naar dit spanningsveld te kijken, zult u onontkoombaar tot de conclusie komen dat natuur- en rustgerelateerd toerisme en recreatie niet alleen ecologisch, maar zeker ook economisch aanzienlijk meer perspectief biedt dan landbouwbulkproductie. Ook het woonklimaat zal daar wel bij varen.

Hoogachtend, 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 2

Aan het college van burgemeester en wethouders
van De Fryske Marren

Per e-mail verstuurd: [redacted] en
[redacted]

GGD Fryslân

Harlingertrekweg 58
Leeuwarden

Postbus 612
8901 BK Leeuwarden

t. 088 22 99 222
info@ggdfryslan.nl
www.ggdfryslan.nl

Datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
15 januari 2026	--	7 januari 2026	-	-
			Behandeld door Adviesteam Gezonde Leefomgeving	Doorkiesnummer 06 – 21 55 01 09
Onderwerp			E-mail	
Zienswijze ontwerpnota van uitgangspunten Buitengebied Zuidwest			leefomgeving@ggdfryslan.nl	

Geacht College,

Op 7 januari 2026 heeft u GGD Fryslân gevraagd om een gezondheidskundig advies met betrekking tot de ontwerpnota van uitgangspunten Buitengebied Zuidwest.

De GGD heeft op grond van de Wet publieke gezondheid een wettelijke taak om gemeenten te adviseren over gezondheidsaspecten bij ruimtelijke planvorming. Daarnaast is het beschermen van een gezonde fysieke leefomgeving een van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet, die in 2024 is ingegaan.

De GGD waardeert dat in de ontwerpnota aandacht is voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en voor thema's als landschap, klimaatadaptatie en leefbaarheid. Positief is bovendien dat het eerdere GGD-advies met betrekking tot agrarische kinderopvang is overgenomen. De integrale benadering van het buitengebied biedt een goede basis voor het beschermen van gezondheid in ruimtelijke afwegingen.

Gezondheidsbeleid

Ambitie 1 van het gezondheidsbeleid van De Fryske Marren richt zich op een gezonde fysieke en sociale leefomgeving, waarbij gezondheid wordt meegewogen bij ruimtelijke ingrepen en de inrichting van de leefomgeving. Wij adviseren om gezondheid nadrukkelijker en toetsbaar mee te nemen in deze ontwerpnota van uitgangspunten, zodat het omgevingsplan bijdraagt aan een gezonde fysieke en sociale leefomgeving. Zou het daarbij niet logisch zijn om het gemeentelijke gezondheidsbeleid ook expliciet op te nemen in paragraaf 1.4 als één van de kaders?

Criterium 'goed woon- en leefklimaat'

In de kaders 23 en 27 wordt het criterium 'goed woon- en leefklimaat' gehanteerd zonder nadere duiding. Wij adviseren dit begrip expliciet te definiëren en ook op te nemen bij de kaders 24 en 25, gelet op de toevoeging van woningen aan het buitengebied.

Milieukwaliteit

Ten aanzien van de voorgestelde alternatieven op pagina 31 en 32 adviseren wij expliciet op te nemen dat deze mogelijkheid alleen kan worden toegestaan voor zover geen verslechtering van de

milieukwaliteit optreedt bij nabijgelegen woningen en/of plattelandswoningen, met name ten aanzien van luchtkwaliteit, geur en geluid.

Fietsen, wandelen, bereikbaarheid en groen

We adviseren om in de nota expliciet aandacht te besteden aan het stimuleren van actief vervoer als onderdeel van een gezonde leefomgeving. Goede bereikbaarheid met de fiets en het openbaar vervoer, samenhangende en veilige wandel- en fietsroutes (inclusief adequate verlichting) en verkeersveiligheid zijn daarbij belangrijke randvoorwaarden. Daarnaast is het van belang dat toegankelijk groen en recreatieve voorzieningen in de nabijheid van woningen worden geborgd, omdat deze bijdragen aan fysieke activiteit, ontmoeting en mentale gezondheid.

Hitte en schaduw in de leefomgeving

Tot slot adviseren we om hittestress explicieter mee te wegen bij ruimtelijke keuzes in het buitengebied. Bebouwing en infrastructuur zonder voldoende schaduw en verkoeling kunnen leiden tot gezondheidsrisico's, met name voor kwetsbare groepen. Wij adviseren om bij de inrichting van woonomgevingen en routes aandacht te hebben voor schaduwrijke wandel- en fietspaden, groenstructuren en verkoelende maatregelen, mede op basis van inzichten uit de Klimaateffectatlas.

Wij vertrouwen erop dat dit advies u ondersteunt bij de verdere planvorming. Als u nadere toelichting wenst of samen wilt verkennen hoe gezondheid optimaal kan worden meegenomen in de vervolgstappen, staan wij graag tot uw beschikking. Onze contactgegevens zijn bovenaan deze brief te vinden.

Met vriendelijke groet,

clusterhoofd Beleid & Advies GGD Fryslân

Van: 5.1.2e <5.1.2e@hotmail.com>
Verzonden: maandag 27 oktober 2025 05:55
Aan: 5.1.2e; 5.1.2e@defryskemarren.nl
Onderwerp: Mogelijkheden agrarisch erf

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Voltooid

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2e@hotmail.com. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Beste 5.1.2e en 5.1.2e,

Vorige week zijn we bij de inloopavond geweest in Oudemirdum. Erg fijn dat die avond georganiseerd werd.

Wij zijn in ons hoofd al langer bezig met plannen voor ons erf. Nu begrepen we dat het nu een goede timing is om dit kenbaar te maken.

Kunnen we ook een afspraak met jullie maken om te kijken wat de mogelijkheden zijn en hoe we dit dan moeten aanpakken?

Alvast hartelijk dank en met vriendelijke groeten, 5.1.2e, Rijs, 5.1.2e

Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens definitief geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1

Reactie op omgevingsplan Buitengebied Zuidwest

Beste gemeente,

Wij hebben kennis genomen van de stukken over het omgevingsplan Buitengebied Zuidwest die voor participatie doeleinden beschikbaar zijn gesteld. Hieronder vindt u onze inhoudelijke reactie.

Op veel punten in de stukken kunnen wij instemmen. Enkele specifieke punten lichten we hieronder toe:

- Grondgebonden zonne-energie installaties: wij sluiten ons aan bij de terughoudende houding van de gemeente om grondgebonden zonne-energie installaties alleen toe te staan voor de opwek van energie voor eigen gebruik en hiermee te voorkomen dat zonneweides ontstaan.
- Windenergie: wij sluiten ons aan bij het standpunt van de gemeente om zogenaamde boerenerfmolen toe te staan.
- (tunnel)Kassen etc (kader 10): Wij zijn voorstander om hier het alternatief op te nemen in het omgevingsplan.

Daarnaast hebben wij nog enkele kanttekeningen:

- (natuur)Begraafplaatsen: In de stukken staat dat er geen ruimte komt voor nieuwe begraafplaatsen. Gezien de populariteit van de natuurbegraafplaats in de Bremer Wildernis willen wij u vragen om in de plannen mee te nemen dat dergelijke begraafplaatsen op meer plekken in de gemeente gerealiseerd kunnen worden.
- Ruimte voor nieuwe bebouwing plattelandswoningen en agrarische bedrijfswoningen: Gezien de zorg steeds meer onder druk staat, willen wij u vragen om het mogelijk te maken dat onder bepaalde voorwaarden het mogelijk is om een extra woning (zoals een mantelzorg woning of een aanleunwoning) te realiseren bij plattelandswoningen en agrarische bedrijfswoningen.
- Ruimte voor nieuwe woningen: Wij begrijpen dat de gemeente terughoudend is met het realiseren van nieuwe woningen in het buitengebied. Toch willen we u oproepen om hier, daar waar dit landschappelijk gezien mogelijk is, toch spaarzaam toestemming voor te geven.

Ook hebben wij nog enkele vragen die de stukken bij ons oproepen, maar waarop wij geen antwoord in de stukken hebben kunnen vinden.

- Verduurzaming karakteristieke bebouwing en lokale productie duurzame bronnen voor verwarmen: In de stukken wordt genoemd dat het belangrijk is om karakteristieke bebouwing te behouden voor de toekomst. In het gebied staan veel karakteristieke boerderijen (voornamelijk stelpboerderijen). De meeste hiervan zijn gebouwd tussen 1890 en 1940 en liggen in het buitengebied. Alternatieve verwarmingsmethoden voor aardgas zullen in het buitengebied beperkt zijn tot all-electric, duurzame gassen en biomassa (houtstook). Warmtenetten vragen immers om een bepaalde dichtheid aan bebouwing. Het vraagt verregaande isolatie om deze boerderijen geschikt te maken voor lage temperatuurverwarming (all-electric). Gezien deze boerderijen niet over een spouw beschikken, zijn de isolatiemogelijkheden aan de gevel beperkt, zeker als ook het aangezicht behouden moet blijven. Wij vragen u om goed te kijken naar wat de verduurzamingsmogelijkheden zijn voor deze boerderijen en de eigenaren hiervan van passende informatie te voorzien. Daarnaast vragen wij u om te onderzoeken hoe lokale productie van biobased isolatiematerialen, houtbouw en mestvergisting (biogas) gestimuleerd kan worden en lokaal benut kan worden. Wat hebben agrarische ondernemers nodig om hun bedrijfsvoering hierop aan te passen? Welke lokale verwerkingsbedrijven nodig zijn om het isolatiemateriaal te maken? En hoe kan dit middels lokale isolatieacties gebruikt worden om de woningen in het gebied te isoleren? Dit vergroot ook de lokale, circulaire economie.

- Wij snappen dat u houtstook wilt beperken i.v.m. de luchtkwaliteit, maar vragen u om goed in overweging te nemen dit toch in bepaalde mate toe te staan. Voor sommige woningen zullen we waarschijnlijk weinig andere betaalbare verwarmingsalternatieven zijn.
- Geen nieuwe grondgebonden agrarische bedrijven/ activiteiten. Wij vragen ons af of je hiermee de mogelijkheden voor agrariërs wegneemt om hun bedrijf te splitsen en/of op een andere locatie nieuwe bedrijfsgebouwen te plaatsen. Door deze kans weg te nemen kunnen bedrijven alleen maar groter worden. Nieuwe initiatieven zoals bijvoorbeeld een tuinderij voor de voedselbank zouden hierdoor ook niet mogelijk zijn. Nieuwe kleinere bedrijven zouden zich meer kunnen toespitsen op biodiversiteit.
- Geen nieuwvestiging van niet-grondgebonden agrarische bedrijven. Dit sluit nieuwe vestigingen van varkens-en pluimveebedrijven uit. Hier staan wij achter. Maar het kan ook de mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen in de weg staan zoals groenten telen in een waterbasis.
- Bufferstroken: In de stukken wordt gesproken over zogenaamde 'bufferstroken' rondom agrarische bedrijven/percelen. Wij vragen ons af of het hierbij alleen gaat om 'planmatige' buffers of ook om buffers die landschappelijk tot uiting komen, zoals biodiverse groenstroken.
- Toekomstbestendige agrarische ondernemingen en biodiversiteit:
In de stukken is te lezen dat de gemeente toekomstbestendige agrarische ondernemingen hoog in het vaandel heeft staan. Wij zijn blij dat de gemeente staat achter particulier natuur- en landschapsbeheer. Echter zijn in het verleden initiatieven voor biodivers agrarisch ondernemen, zoals d.m.v. agroforestry, vastgelopen op beperkingen in het bestemmingsplan. Wij roepen u op om grondig te controleren of door dit omgevingsplan hier wél ruimte voor ontstaat.
- Vernatting: In sommige delen van het buitengebied zal vernatting een maatregel kunnen zijn om bodemdaling en uitstoot van broeikasgassen in veenweidegebieden te beperken. Wij vragen u om dit altijd in nauw overleg met de agrarische ondernemers in dit gebied te doen, hen de juiste ondersteuning te bieden om hun bedrijfsvoering hierop aan te passen en waar nodig te compenseren als vernatting hun bedrijfsvoering negatief beïnvloed.

Met vriendelijke groeten,

Beste meneer, mevrouw,

Hier ziet u de samenvatting voor het door u ingevulde formulier.

CONTACTFORMULIER

Uw bericht

Hiermee wil ik naar aanleiding van de presentatie van het ontwerp omgevingsplan ZuidWest reageren op het onderwerp Sierteelt en het gebruik van zogenaamde gewasbeschermingsmiddelen.

Gelet op het karakter van het betreffende gebied als Nationaal Landschap ben ik van mening dat sierteelt hier absoluut uit de boze moet zijn. Volgens mij moet de overgang naar biologische circulaire landbouw gestimuleerd en gefaciliteerd en het gebruik van zogenaamde gewasbeschermingsmiddelen afgebouwd worden tot uiteindelijk nul. Een afstand van 50 tot bewoond gebied is volstrekt onvoldoende en zou minstens 100 meter moeten zijn. Ik heb gezien dat op diverse percelen in het voorjaar glifosaat wordt gespoten, niet om gewas te beschermen maar om onkruid te vernietigen.

Waarbij deze percelen oranje kleuren. Dit moet zo snel mogelijk verboden worden, omdat het inmiddels nagenoeg zeker is dat dit middel de hersenziekte Parkinson veroorzaakt, de snelst groeiende hersenziekte wereldwijd. Gelet op het specifieke karakter van het landschap van Gaasterland zou naast veeteelt ook de teelt van voedingsgewassen als tarwe en rogge moeten worden gestimuleerd naast de genoemde hennep en vlas.

Met vriendelijk groet,

Contactgegevens

Naam

E-mailadres

@hotmail.com

Telefoon

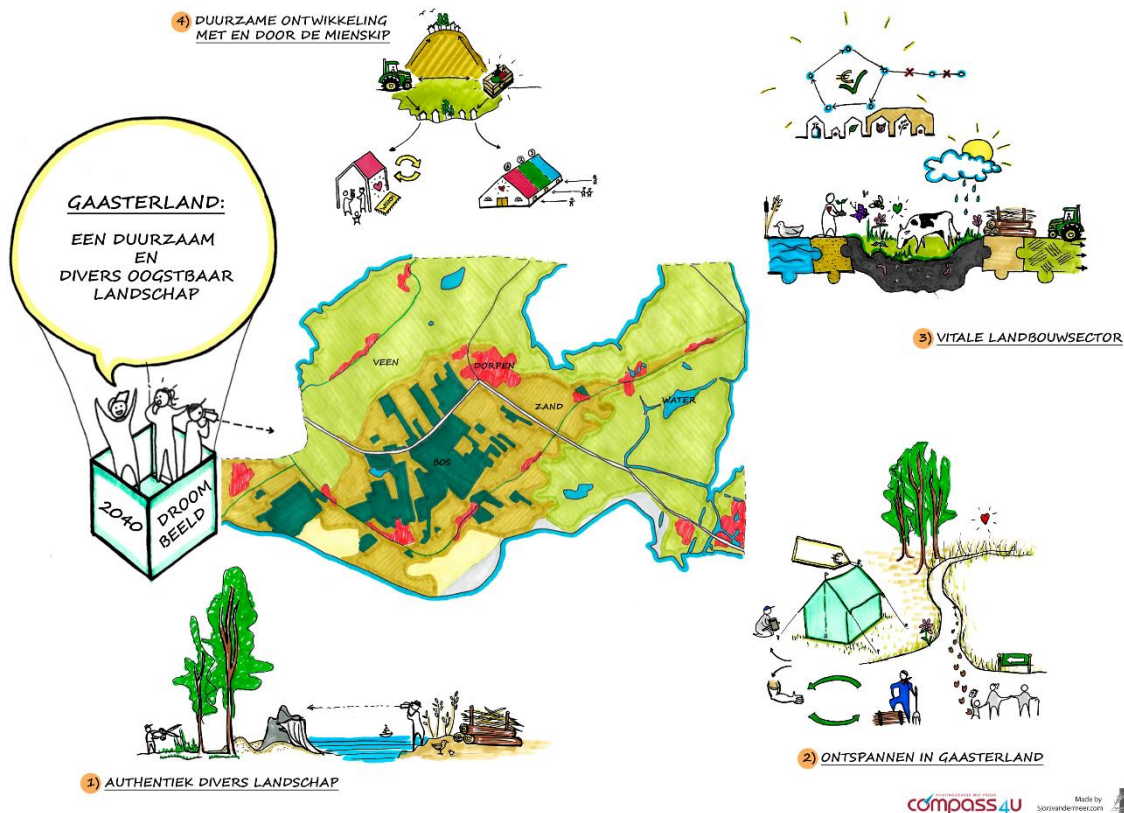
Adres

030 1111 1111

0. Inleiding – Hoe wij tot onze zienswijze zijn gekomen

De Initiatiefgroep Oogstbaar Gaasterland denkt mee over de vernieuwing van het omgevingsplan voor het buitengebied. Dat doen we omdat we met elkaar in dit landschap wonen, werken en leven.

We zien kansen om het gebied sterker en toekomstbestendiger te maken, en vinden het belangrijk dat de nieuwe regels daarbij helpen en faciliteren. Onze zienswijze is daarom niet uit de losse pols geschreven, maar het resultaat van een zorgvuldige en gezamenlijke analyse.

0.1 Ons droombeeld als vertrekpunt

De afgelopen jaren is in Gaasterland gewerkt aan een breed gedragen toekomstbeeld: een gebied waar landbouw, natuur, recreatie en mienskip elkaar versterken; waar rust en kwaliteit centraal staan; en waar we samen zorgen voor het landschap dat we hebben geërfd. Dat droombeeld beschrijft hoe Gaasterland eruit zou kunnen zien als we de kwaliteiten van het gebied koesteren en verstandig ontwikkelen. Dit vormt voor ons het vertrekpunt.

0.2 De conceptkaders voor onszelf begrijpelijk gemaakt

Toen de gemeente de conceptkaders voor het nieuwe omgevingsplan presenteerde, hebben we die eerst overzichtelijk gemaakt. De oorspronkelijke set is uitgebreid, technisch en versnipperd opgebouwd. Daarom hebben we alle kaders samengebracht in tien duidelijke thema's. Die tien themablokken samen vormen de basis van de "considerans": een inhoudelijke samenvatting onzerzijds van wat de gemeente voor ogen heeft.

Zienswijze Initiatiegroep Oogstbaar Gaasterland bij Ontwerpnota van uitgangspunten wijziging omgevingsplan deelgebied Buitengebied Zuidwest

0.3 De tien thema's

Om richting te geven aan onze analyse hebben we de volgende tien thema's gebruikt:

1. **Landschap en cultuurhistorie**
Hoe we het landschap, de openheid, de bos- en landgoederenzones, de IJsselmeerkust en de cultuurhistorie beschermen en versterken.
2. **Natuur, water en biodiversiteit**
Wat nodig is om natuurgebieden, waterkwaliteit, bodem en biodiversiteit te behouden en te verbeteren.
3. **Landbouw en agrarische bedrijfsontwikkeling**
De ruimte voor boeren om toekomstbestendig te werken, inclusief bodemkwaliteit, kringloopdenken en de grenzen van schaalvergroting.
4. **Vrijkomende agrarische bebouwing en functieverandering**
Hoe leegstaande boerderijen en erven een nieuwe, passende functie kunnen krijgen.
5. **Wonen in het buitengebied**
De mogelijkheden voor wonen, hergebruik van boerderijen, splitsing, betaalbaar wonen en mantelzorg.
6. **Recreatie en toerisme**
De rol en schaal van recreatie in het gebied en de balans met natuur en landschap.
7. **Gezondheid, veiligheid en leefomgeving**
Bescherming tegen hinder, spuitzones, donkerte, luchtkwaliteit, waterveiligheid en een gezonde leefomgeving.
8. **Energietransitie**
Kleinschalige en landschappelijk zorgvuldige energieopwekking, met nadruk op zonne-energie op daken.
9. **Mienskip en sociaal-economische structuur**
De rol van samenwerking, korte ketens, leefbaarheid van dorpen en initiatieven van onderaf.
10. **Adaptieve gebiedsontwikkeling en governance**
Omgaan met verandering over tijd, monitoring, bijsturen en een overheid die samenwerkt met inwoners.

Deze indeling geeft houvast en maakt het mogelijk om gericht te kijken hoe goed de conceptkaders aansluiten op wat in Gaasterland leeft.

0.4 Ons droombeeld naast de kaders gelegd

Voor elk thema hebben we vervolgens bekeken waar de conceptkaders goed aansluiten op het droombeeld, en waar de praktijk in Gaasterland om iets anders vraagt. Zo werd duidelijk welke onderdelen versterking nodig hebben, welke kaders prima aansluiten en welke thema's in het droombeeld nog niet terugkomen in het gemeentelijke voorstel.

0.5 Koppeling van droombeeld en kaders

Alle afzonderlijke bouwstenen uit het droombeeld – van landbouwverbreding tot landschapsonderhoud en van leefbaarheid tot recreatie – hebben we één voor één gekoppeld aan de bijbehorende gemeentelijke kaders. Zo ontstond een compleet overzicht waarin helder werd:

- welk droombeeldpunt hoort bij welk kader,
- of dat kader daar al goed op inspeelt,
- of dat er ruimte is voor verbetering of verduidelijking.

Dit maakt onze zienswijze transparant, navolgbaar en inhoudelijk stevig.

0.6 Aanvullingen en toelichtingen geformuleerd

Daar waar het droombeeld echt iets toevoegt aan de gemeentelijke kaders, hebben we een concrete **aanvulling** geformuleerd. Deze beginnen met het woord "Aanvulling".

In andere gevallen sluit een kadering wel aan op het droombeeld, maar vroegen we slechts om een **toelichting**, bijvoorbeeld om de bedoeling expliciet te maken. Die beginnen dan met "Toelichting". We hebben dit zo zorgvuldig mogelijk gedaan om de kwaliteit van de kaders te verbeteren zonder ze onnodig complex te maken.

Zienswijze Initiatiegroep Oogstbaar Gaasterland bij Ontwerpnota van uitgangspunten wijziging omgevingsplan deelgebied Buitengebied Zuidwest

0.7 Slotopmerking

Met deze aanpak laten we niet alleen zien wát we vinden, maar ook hóe we daar gekomen zijn. Het maakt de zienswijze stevig, realistisch en herkenbaar:

- het droombeeld geeft richting;
- de tien thema's geven structuur;
- de koppeling met de kaders maakt het praktisch toepasbaar.

Zo dragen we bij aan een omgevingsplan dat recht doet aan de kracht van Gaasterland: een landschap dat je moet koesteren, samen met de mensen die er wonen en werken.

Waar de ontwerpkaders gericht zijn op juridische geformuleerde voorwaarden zijn onze aanvullingen gericht op intenties voor ontwikkeling en verbetering.

Soms kan het ook beter zijn om bijvoorbeeld voor Vrijkomende Agrarisch Gebouwen niet een specifiek aantal woningen te vermelden, maar aan te geven dat de contouren van het landschap bij transformaties moeten blijven behouden, doordat de transformatie naar woning of bedrijf binnen de bestaande lengte, breedte en hoogte en de vormgeving daarvan plaatsvindt. Dit geeft dan ook ruimte om woningen in voormalige ligboxenstallen te creëren, mits de contouren niet veranderen. Immers de ingreep in het landschap is dan veel kleiner dan bij sloop van de bestaande gebouwen en het plaatsen van nieuwe woningen. In ieder geval zouden de op deze manier gecreëerde woningen in het buitengebied de status van bedrijfswoning of plattelandswoning moeten krijgen om altijd aan te geven dat hiervoor andere definities en grenzen gelden dan voor woningen binnen de bebouwde kom.

1. Landschap en cultuurhistorie

1.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Het buitengebied Zuidwest is een landschappelijk en cultuurhistorisch bijzonder gebied, met kenmerkende open weidelandschappen, besloten bos- en landgoederenzones, het IJsselmeergebied en waardevolle natuur- en bosgebieden, waarin landbouw, natuur, recreatie en cultuurhistorie in onderlinge samenhang aanwezig zijn. De landschappelijke en natuurwaarden worden gezien als dragende structuren, wat betekent dat deze waarden het vertrekpunt vormen voor nieuwe ontwikkelingen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende landschapstypen zoals het open polderlandschap, de besloten bos- en landgoederenzone, het veenweidegebied en de IJsselmeerkust. Specifieke landschaps- en cultuurhistorische elementen worden via beschermende regels geborgd, en uitbreidingen van bebouwing zijn alleen toegestaan wanneer deze aantoonbaar bijdragen aan het behoud of de versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

1.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerpkaders

- Actief herstel van boom- en tuinwallen als landschappelijke kernkwaliteit.
- Geleidelijke overgangen tussen bosgebieden en landbouwpercelen als ecologisch en ruimtelijk principe.
- Een flexibele en natuurlijker ingerichte IJsselmeerkust met binnen- en buitendijkse overgangszones, schorren en slikken.
- Toegankelijkheid van het landschap als waarde voor bewoners en bezoekers.
- Een directe koppeling met Fryslân Klimaatbestendig 2050+, waaronder water vasthouden en tegengaan van verdroging.

1.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld door te benoemen dat landschapskwaliteit in het gebied niet alleen wordt beschermd, maar ook actief wordt versterkt, onder andere door herstel van boom- en tuinwallen en het creëren van betere overgangszones tussen bos en landbouw. Daarnaast verdient het vermelden dat de IJsselmeerkust zich in de toekomst ontwikkelt tot een flexibeler en natuurlijker kustlandschap, met binnendijkse en buitendijkse natuurzones. Ook kan worden aangegeven dat de landschappelijke koers aansluit bij de doelen van Fryslân Klimaatbestendig 2050+, waarbij water vasthouden en het tegengaan van verdroging belangrijke uitgangspunten zijn.

1.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Tekst bulletpoint	Betreft kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Actief herstel van boom- en tuinwallen als landschappelijke kernkwaliteit	36	Aanvulling: Bij de uitwerking van de landschappelijke kwaliteit wordt actief ingezet op herstel en versterking van landschapselementen zoals boom- en tuinwallen. Dit draagt bij aan biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit.
Geleidelijke overgangen tussen bos en landbouwpercelen	36	Aanvulling: Nieuwe ontwikkelingen houden rekening met geleidelijke overgangen tussen bosgebieden en aangrenzende landbouwpercelen, zodat ecologische samenhang en landschappelijke kwaliteit worden versterkt.
Flexibele en natuurlijker ingerichte IJsselmeerkust	42	Toelichting: Binnen restrictiegebieden aan de IJsselmeerkust wordt gestreefd naar een geleidelijke overgang tussen land en water, met ruimte voor schorren, slikken en natuurontwikkeling, voor zover dit verenigbaar is met waterveiligheid.
Toegankelijk landschap als waarde voor bewoners en bezoekers	36	Toelichting: De landschappelijke kwaliteit omvat ook de beleefbaarheid en toegankelijkheid van het landschap, waarbij deze aspecten worden meegewogen bij ruimtelijke keuzes.
Aansluiting bij Fryslân Klimaatbestendig 2050+ (water vasthouden, tegengaan verdroging)	36	Aanvulling: Nieuwe ontwikkelingen worden afgewogen binnen de doelen van Fryslân Klimaatbestendig 2050+, waarbij water vasthouden, voorkomen van verdroging en een robuust bodem-watersysteem belangrijke randvoorwaarden zijn.

2. Natuur, water en biodiversiteit

2.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Het gebied kent belangrijke opgaven zoals stikstofreductie, de transitie in de landbouw, klimaatadaptatie, de veenweideproblematiek en het herstel van biodiversiteit. De gemeente zet in op water- en bodemgestuurde, klimaatadaptieve en waterrobuuste principes. Waardevolle natuurgebieden en landschappelijke structuren vormen randvoorwaarden voor ruimtelijke ontwikkelingen.

2.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerp kaders

- Biodiversiteit wordt versterkt door gewasdiversiteit, strokenteelt en gemengde bedrijfsvoering.
- Het watersysteem beweegt richting water vasthouden in plaats van afvoeren, met hogere grondwaterstanden waar ecologisch passend.
- Rijkere landbouwgronden en schralere zandgronden krijgen verschillende functies: landbouw op de eerste, natuurontwikkeling op de tweede.
- Bufferstroken en beloning voor landschapsdiensten worden als noodzakelijk beschouwd.

2.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld met de constatering dat versterking van biodiversiteit niet alleen wordt bereikt via bescherming van natuurgebieden, maar ook via een rijkere variatie in landbouwteelten en bedrijfsvoering, zoals stroteelt en gemengde bedrijven. Daarnaast kan worden expliciet gemaakt dat de ontwikkeling van het watersysteem richting water vasthouden een belangrijke basis vormt voor de toekomstige inrichting. Ook kan worden benoemd dat bufferstroken en landschapsdiensten bijdragen aan zowel ecologische als landschappelijke kwaliteit.

2.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Tekst bulletpoint	Betreft kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Biodiversiteit via gewasdiversiteit, stroteelt en gemengde bedrijfsvoering	3	Aanvulling: Bij uitbreidingen van agrarische bedrijven wordt ook beoordeeld in hoeverre de bedrijfsontwikkeling bijdraagt aan biodiversiteit via gewasdiversiteit, stroteelt of groene dooradering.
Watersysteem gericht op water vasthouden en hogere grondwaterstanden	36	Toelichting: Het natuurlijke watersysteem, inclusief water vasthouden en hogere grondwaterstanden, vormt een randvoorwaarde bij alle ruimtelijke ontwikkelingen.
Rijkere gronden voor landbouw; schralere zandgronden voor natuur	1	Toelichting: De ontwikkelrichting van landbouw sluit aan bij het principe dat de meest geschikte gronden worden ingezet voor landbouw en dat schralere zandgronden ruimte kunnen bieden voor natuurontwikkeling.
Bufferstroken en beloning voor landschapsdiensten	41	Aanvulling: Bufferstroken worden waar mogelijk gecombineerd met spuitvrije zones en andere landschapselementen, waarmee zowel gezondheid als biodiversiteit worden versterkt.

3. Landbouw en agrarische bedrijfsontwikkeling

3.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Agrarische bedrijven kunnen zich ontwikkelen binnen begrensde bouwpercelen en met zorgvuldige landschappelijke inpassing. Nieuwe intensieve veehouderij wordt uitgesloten. Verbreding van landbouw is toegestaan wanneer deze ondergeschikt blijft aan de hoofdfunctie en landschappelijk goed is ingepast. Schaalvergroting kan alleen plaatsvinden binnen vastgestelde ruimtelijke kaders en zonder onaanvaardbare effecten op leefomgeving en landschap.

3.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerp kaders

- Toekomstige landbouw is diverser, met biologische, gangbare en gemengde bedrijven naast elkaar.
- Kringlooplandbouw is het langetermijnperspectief.
- Jonge agrariërs uit de regio spelen een belangrijke rol in de toekomst van het gebied.
- Schrale zandgronden dienen vooral natuurontwikkeling; landbouw concentreert zich op rijkere gronden.
- Ontwikkeling verloopt dynamisch in plaats van via starre kaartbeelden.

3.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld met de constatering dat de toekomstige landbouw zich kenmerkt door een grotere variatie aan bedrijfsmodellen en dat kringlooplandbouw richtinggevend is voor de ontwikkeling. Ook kan worden benoemd dat verschillen in bodemkwaliteit en waterhuishouding richting geven aan waar landbouw of natuurontwikkeling het meest passend is. Daarnaast kan worden aangegeven dat het wenselijk is om bij ontwikkelingen rekening te houden met een dynamisch ontwikkelperspectief.

3.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Tekst bulletpoint	Betreft kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Diversiteit in landbouw (biologisch, gangbaar, gemengd)	1	Aanvulling: De ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven ondersteunt verschillende bedrijfsmodellen, waaronder gemengde en biologische bedrijfsvoering, passend binnen de landschappelijke en milieukaders.
Kringlooplandbouw als toekomstperspectief	1	Aanvulling: De considerans kan verduidelijken dat kringlooplandbouw richtinggevend is voor toekomstige agrarische ontwikkelingen, op gronden die daarvoor het meest geschikt zijn.
Jong agrariërs en opvolging	2	Toelichting: Continuïteit en toekomstperspectief van bedrijven, inclusief opvolging, kunnen worden betrokken in de afweging bij uitbreidingsruimte, zonder dat dit een formeel criterium wordt.
Dynamische ontwikkeling (geen starre kaartbeelden)	2	Toelichting: De toepassing van uitbreidingsregels kan adaptief plaatsvinden binnen de maximale maatvoering, passend bij veranderende bedrijfsontwikkelingen.
Strokenteelt, gewasdiversiteit en bufferstroken	3	Aanvulling: Bij uitbreidingsvergunningen wordt expliciet gekeken of de ontwikkeling bijdraagt aan biodiversiteit, bijvoorbeeld door inzet van strokenteelt of functionele landschapselementen.
Vrijkomende bebouwing breed inzetbaar	18	Aanvulling: Nieuwe functies kunnen bijdragen aan lokale economie, korte ketens en leefbaarheid, waarbij coöperatieve of collectieve gebruiksvormen mogelijk zijn mits inpasbaar.
Spuitsvrije zones gekoppeld aan landschapselementen	41	Aanvulling: Spuitsvrije zones worden waar mogelijk ingericht als groene bufferzones die zowel gezondheid als biodiversiteit en waterkwaliteit versterken.

4. Vrijkomende agrarische bebouwing en functieverandering

4.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Vrijkomende agrarische bebouwing kan worden benut voor functies zoals wonen, zorg, kleinschalige bedrijvigheid en recreatie, mits deze passen bij het landelijk gebied en bijdragen aan ruimtelijke kwaliteit. Karakteristieke boerderijen worden behouden; beeldverstorende bebouwing wordt waar mogelijk gesloopt.

4.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerpaders

- Vrijkomende boerderijen krijgen een breed palet aan functies, waaronder wooncomplexen, bezoekerscentra, musea en generatiewonen.
- Leegstand wordt actief voorkomen.
- Coöperatieve en collectieve vormen van gebruik ontstaan.
- Nieuwe functies worden gekoppeld aan lokale economie en korte ketens.

4.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld door te beschrijven dat functieverandering van vrijkomende bebouwing niet alleen ruimtelijk maar ook sociaal-economisch belangrijk is, omdat nieuwe functies zoals collectieve woonvormen, educatieve voorzieningen en kleinschalige bedrijvigheid bijdragen aan leefbaarheid en vitaliteit. Het kan worden benoemd dat actief voorkomen van leegstand onderdeel is van het streven naar een toekomstbestendig buitengebied.

4.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Tekst bulletpoint	Betreft kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Boerderijen met nieuwe functies (zorg, recreatie, musea, wooncomplexen)	18	Aanvulling: Functieverandering draagt niet alleen bij aan ruimtelijke kwaliteit, maar ook aan nieuwe economische en sociale functies zoals zorg, educatie en kleinschalige bedrijvigheid.
Leegstand wordt actief voorkomen	18	Aanvulling: Tijdige en hoogwaardige herinvulling van bebouwing heeft prioriteit om leegstand te voorkomen en vitaliteit te behouden.
Collectieve en coöperatieve gebruiksvormen	18	Aanvulling: Waar ruimtelijk en milieutechnisch passend, kunnen collectieve of coöperatieve gebruiksvormen worden toegestaan, mits passend binnen de draagkracht van erf en omgeving.
Betaalbare woningen voor jongeren	21	Aanvulling: Transformatie van boerderijen kan gericht worden ingezet voor betaalbare woonruimte voor huishoudens uit de regio.
Generatiewonen en collectieve woonvormen	24	Aanvulling: Bij splitsing kunnen passende collectieve woonvormen worden toegestaan, zolang de intensiteit past bij erf en landschap.

5. Wonen in het buitengebied

5.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Nieuwe solitaire woningen worden voorkomen, maar bestaande boerderijen kunnen worden hergebruikt of gesplitst. Mantelzorgwoningen zijn mogelijk wanneer deze zorgvuldig en landschappelijk verantwoord zijn.

5.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerp kaders

- Boerderijen kunnen worden hergebruikt voor betaalbare woningen voor jongeren.
- Generatiewonen en collectieve woonvormen versterken de sociale structuur.
- Lokale voedselketens en dorpsuinen zijn verbonden aan woonkwaliteit en leefbaarheid.

5.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld met de observatie dat het hergebruik van bestaande bebouwing mogelijkheden biedt voor nieuwe woonvormen en betaalbare woningen, die bijdragen aan de leefbaarheid van kleine kernen. Ook kan worden opgenomen dat deze woonvormen aansluiten bij bredere maatschappelijke ontwikkelingen zoals generatiewonen en korte voedselketens.

5.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Bulletpoint	Kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Betaalbare woningen voor jongeren	21	Aanvulling: Zie sectie 4 – de lijn is identiek en versterkt de considerans. Aanvulling: <i>Transformatie van boerderijen kan gericht worden ingezet voor betaalbare woonruimte voor huishoudens uit de regio.</i>
Generatiewonen	24	Aanvulling: Collectieve woonvormen en generatiewonen kunnen passen binnen hergebruik van bebouwing.
Korte ketens en dorpsuinen	20	Aanvulling: Aan huis verbonden kleinschalige voorzieningen zoals dorpsuinen kunnen bijdragen aan leefbaarheid, mits zonder hinder.

6. Recreatie en toerisme

6.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Recreatie mag groeien wanneer deze kleinschalig en landschappelijk passend is en wordt gekoppeld aan bestaande bebouwing. Nieuwe grote recreatiecomplexen worden uitgesloten. De nadruk ligt op kwaliteitsverbetering en seizoensverbreding.

6.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerp kaders

- Recreatie draagt bij aan streekidentiteit door verhalen, cultuur en lokale beleving.
- Recreatie wordt verweven met natuur en boerenbedrijf.
- Een dekkend netwerk van wandel- en fietsroutes is een toekomstwens.
- Recreatie blijft toegankelijk en betaalbaar voor inwoners.

6.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld door te benoemen dat recreatieve ontwikkeling niet alleen economisch maar ook cultureel van betekenis is en bijdraagt aan het versterken van de identiteit van Gaasterland. Daarnaast kan worden vermeld dat het ontwikkelen van zachte recreatieve infrastructuur zoals wandel- en fietsroutes gewenst is, omdat deze past binnen de uitgangspunten van kleinschaligheid en landschappelijke inpassing.

6.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Bulletpoint	Kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Verhalen, cultuur, streekidentiteit	31	Aanvulling: Recreatieve initiatieven die bijdragen aan streekidentiteit en lokale beleving worden positief betrokken in de afweging.
Recreatie verweven met natuur en boerenbedrijf	31	Aanvulling: Recreatieve functies worden bij voorkeur verweven met natuurbeleving en agrarische erven.
Netwerk wandel- en fietsroutes	31	Toelichting: Het recreatiekader kan worden aangevuld met aandacht voor zachte recreatieve infrastructuur, voor zover ruimtelijk passend.
Toegankelijke recreatie voor inwoners	31	Toelichting: Betaalbare, kleinschalige recreatie voor inwoners sluit aan bij de beleidsintentie van het kader.

7. Gezondheid, veiligheid en leefomgevingskwaliteit

7.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Bescherming van gezondheid en leefomgevingskwaliteit wordt expliciet genoemd, onder meer door spuitvrije zones, beperking van nieuwe sierteelt, het terugdringen van hinder, bescherming van donkerte en borging van omgevingsveiligheid.

7.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerp kaders

- Een schoon en gezond watersysteem wordt als basisvoorwaarde gezien.
- Diversere teelten en kringlooplandbouw dragen bij aan verminderd gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.
- Meer bufferstroken en landschapselementen dragen bij aan een gezondere leefomgeving.
- Integratie van recreatie en landbouw moet plaatsvinden zonder overlast.

7.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld door te benadrukken dat een toekomstbestendig watersysteem en diversere teelten bijdragen aan een gezonde leefomgeving en aan vermindering van milieudruk. Ook kan worden benoemd dat vergroening van landschap en landbouwpraktijk complementair is aan de bestaande inzet op gezondheid en omgevingskwaliteit.

7.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Bulletpoint	Kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Gezond watersysteem als basis	41	Aanvulling: Een robuust watersysteem ondersteunt de spuitzone-doelen en bevordert gezondheid en omgevingskwaliteit.
Minder gewasbescherming via diversiteit	41	Aanvulling: Diversere teelten en kringlooplandbouw verminderen afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen.
Bufferstroken en landschapselementen versterken leefomgeving	41	Aanvulling: Spuitvrije zones kunnen gecombineerd worden met landschapselementen die leefkwaliteit verbeteren.
Recreatie zonder overlast	31 / 41	Toelichting: Zowel recreatie als landbouw wordt zo ingericht dat hinder wordt beperkt; dit sluit aan bij reeds aanwezige kaders.

8. Energietransitie

8.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

De gemeente zet in op een fossielvrije toekomst, werkt niet mee aan gaswinning of proefboringen, en ondersteunt kleinschalige vormen van duurzame energieopwekking zoals zonnepanelen op daken en kleine windturbines onder strikte voorwaarden.

8.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerp kaders

- De energietransitie wordt vooral gezien als onderdeel van bredere duurzame gebiedsontwikkeling.
- Geen specifieke extra wensen of opgaven worden benoemd.

8.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Op basis van het droombeeld zijn geen aanvullingen nodig voor de considerans, omdat het huidige droombeeld geen nieuwe richtinggevende elementen toevoegt op het gebied van energie die niet reeds zijn opgenomen in de bestaande tekst.

8.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Bulletpoint	Kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Geen aanvullende grootse energieopgaven in droombeeld	37–40	Toelichting: Het droombeeld voegt geen beleidsrelevante elementen toe die een aanvullingszin vergen.

9. Mienskip, participatie en sociaal-economische structuur

9.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

De gemeente past participatie toe op het niveau van adviseren en raadplegen, met overleg met inwoners, agrariërs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. De raad treedt kaderstellend op aan de voorkant en toetsend aan de achterkant.

9.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerpaders

- De mienskip ziet zichzelf als mede-eigenaar van de gebiedsontwikkeling.
- Korte voedselketens en streekproducten versterken de sociale en economische vitaliteit.
- Collectieve initiatieven zoals dorpsuinen dragen bij aan leefbaarheid.
- Er is behoefte aan een overheid die ruimte geeft en meedenkt.

9.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld door te erkennen dat samenwerking met de mienskip een belangrijke pijler vormt voor de verdere ontwikkeling van het gebied en dat initiatieven op het gebied van korte ketens en lokale voorzieningen bijdragen aan de vitaliteit van de regio. Daarnaast kan worden aangegeven dat gebiedsgerichte samenwerking nodig is om de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven effectief aan te gaan.

9.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Bulletpoint	Kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Mienskip als mede-eigenaar van gebiedsontwikkeling	21 / 18 / 31	Aanvulling: Samenwerking met de mienskip wordt erkend als dragende factor in gebiedsontwikkeling.
Korte ketens en streekproducten	18 / 20	Toelichting: Versterkt de sociale en economische vitaliteit, passend binnen bestaande kaders.
Collectieve initiatieven zoals dorpsuinen	20	Aanvulling: Kleinschalige collectieve voorzieningen kunnen bijdragen aan leefbaarheid, mits ruimtelijk inpasbaar.
Overheid die ruimte geeft en meedenkt	10 (governance)	Toelichting: Past binnen het bestaande beeld van participatie en gebiedsgericht werken.

10. Adaptieve gebiedsontwikkeling en governance

10.1 Voorgestelde tekst voor de considerans

Het omgevingsplan is een juridisch instrument dat bestaand beleid concretiseert en geen nieuw beleid creëert. De gemeente moet binnen de wettelijke kaders werken en de verdere uitwerking zal plaatsvinden in vervolgbesluiten.

10.2 Verschillen tussen droombeeld Oogstbaar Gaasterland en ontwerpaders

- Gebiedsprocessen moeten adaptief zijn en meebewegen met ontwikkelingen in de tijd.
- Starre kaartbeelden passen niet bij de dynamiek van landbouw, natuur en water.
- Transitie hebben een meerjarig karakter en vragen om een stabiel en langdurig proces.

10.3 Voorgestelde aanvullingen considerans op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

De considerans kan worden aangevuld door te vermelden dat de uitvoering van het omgevingsplan gebaat is bij een adaptieve aanpak, waarin monitoring en bijstelling mogelijk zijn om in te spelen op veranderende omstandigheden en nieuwe inzichten. Dit past binnen de systematiek van de Omgevingswet en ondersteunt de lange termijn opgaven in landbouw, natuur en water.

10.4 Voorgestelde aanvullingen op de ontwerp kaders op basis van droombeeld Oogstbaar Gaasterland

Bulletpoint	Kader	Voorgestelde aanvulling / toelichting kader
Adaptieve gebiedsprocessen	1 / 2 / 36 / 41 / 10	Aanvulling: De uitvoering van het omgevingsplan vraagt om een adaptieve aanpak waarin monitoring en bijstelling mogelijk is.
Geen starre kaartbeelden	2	Toelichting: Past binnen de bestaande flexibiliteit van omgevingsvergunningen.
Transities vragen om langdurig en stabiel proces	10	Aanvulling: Het meerjarige karakter van transities vraagt om continuïteit en regie in uitvoering.